

Fazekas Mihály
kisebb költeményei

TARTALOM

AZ ÉN POÉZISOM	A MEGELÉGEDÉS
A SZERELEM	AZ ÉLET [I]
A SZEM TÜZE	AZ ÉLET [II]
MANCIHOZ	ÉDES DRUSZÁM!
[FELTETTE HATALMAS...]	JÓ A BOR
[NAGY GYÖKEREK CSEMETÉJE...]	A SOK BAJ
RAJTA VITÉZ!	A KÖLCSÖNADOTT GYÜMÖLCS
AJÁNLÓ VERS	AZ ÚJJ BOR
RUSZÁNDÁ, MOLDVAI SZÉP	CICÁZÁS
[A CSERMELYHEZ]	SZÍVEM, ESZEM
[MÉG GYERTYÁM EL NEM ÓLTOTTAM...]	JÓ BOR, SZÉP SZEM
DANAË	CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY HALÁLÁRA
AZ ÉRZÉKENYSÉGEK ÉNEKBEN	CS. ET F.
AZ ÖRÖM TÜNDEKSÉGE	[HÁT CSAKUGYAN NEM IGAZ...]
EGY FÉRJE ELESTÉN KESERGŐ ÖZVEGY	127. DÍCSÉRET
EGY VÉRES ÜTKÖZET ESTVÉJÉN SERKENT	HORTOBÁGYI DAL
GONDOLATOK	A KRUMPLI
KATONAI BÚCSÚÉNEK	PASQUILUS IN WOLFGANGUM IBRÁNYI, 1815
BÚCSÚZÁS A HADI ÉLETTŐL	EXSURGE COR MEUM
VÉGBÚCSÚ ÁMELITŐL	A SERDÜLŐ BAJUSZHOZ
[MINT MIKOR A NAP...]	A BÖLCS
ÁMELIHEZ	AZ ÖNNÖNSZERETET
EGY GERLICE KESERVE	EGY GAZDASÁGTANÍTÓ KÖNYVRE
ÉLJEN A BARÁTSÁG!	A BOLDOGTALAN
ÁLOM	A DEBRECENI ELSŐ KALENDÁRIOMBA,
[AMA NEMZETEK VÉRÉBEN...]	MELYBŐL AZ IDŐJÖVENDŐLÉS KIMARADT
A MEGÉGETT NAGYTEMPLOM FALAI KÖZT	A DEBRECENI KALENDÁRIOM MÁSODIK
SERKENT GONDOLATOK	KIADÁSA ELEIBE
A GRATIÁKHOZ	NYÁRI ESTI DAL
CSOKONAI NEVE NAPJÁRA	AGGODALOM
A SZERENCSES TÖRTÉNET	A KELLETEKORÁN JÖTT CSENDES ESŐHÖZ
A KÉTSÉGBEESETT SZERELEM	EGY ASTRONOMIAI ÉRTEKEZÉS UTÁN
ÉNEK A HOSSZÚ TÉLHEZ	A PERZSA FEJEDELEM
AZ ELSŐ OLVASZTÓ SZELLŐHÖZ	KI A BÓLDOG?
A TAVASZHOZ ESTENDÉN	MUNDUS VULT DECIPI, DECIPIATUR ERGO
AZ ÉN KIS KERTEM	KALENDÁRIOM MAGYARÁZATJA UTÁN
SZÜKSÉGBEN SEGÍTSÉG	SERKENT GONDOLATOK
A TAVASZHOZ	VÉGBÚCSÚ
CSOKONAI VITÉZ MIHÁLYHOZ	[A MAGAHITT KALMÁR]
NÉHAI DEBRECENI FŐBÍRÓ DOMOKOS LAJOS	
HALÁLÁRA	

AZ ÉN POÉZISOM

Lantosok-é? hegedűbe valók? vagy táragatóba?
Amiket én eddig firkálék; hogy ne hazudjak,
Nem tudom én. Aprócseprők, azt látja akárki,
És ha dorombba verik, sem szégyenlik magokat meg,
Amely verssorok egynéhány egyforma betűkön
Végződnek; hajdan azokat nevezék magyaroknak,
Már azokat ma cigány s kóldús szájába valóknak
Hirdetik. A Drómó tudná ízléseket, édes
Lantosim! Amíg hát e per valamerre ledülne,
Írjunk kis Múzsám pompás tógát viselendő
Verseket is, ha tudunk, de azért senkit se nevezzünk
Kóldúsna, se cigánynak, az e' félékbe ha nem fog
Kedvet lel, mivel zabolát nem szenved az izlés.

A SZERELEM

(ÉNEKBEN)

CIRCA, KLOE, ZELI

CIRCA

E nyájasan csergedező
Patakocská mentében,
Jertek, düljünk e szép mező
Virágozó ölében.
Itt míg Florának menyerei
Illati ránc lengenek,
Éltünk egy kis percentési
Gond nélkül hadd tűnjenek.

KLOE

Csitt! be szépen énekelget
Ott a bokrok keblében,
Egy kis madár hogy felelget
Társa felé reptében.
Hah! e gyöngy kis hanggal, melyet
Most oly buzgón fütytyentett,
Vonszódó érzékenységet
S gerjedelmet jelentett.

ZELI

Engem talpig fölperdítnek
E kis nyájas koncertek,
Éneklésre kényszerítnek,
Kövessük őket, jertek.

CIRCA

Én ráállok, de majd Zeli
Ti velem ellenkeztek,
Panaszokkal lévén teli,
Amor ellen vétkeztek.

ZELI

S már azon én megbomoljak,
Hogy megcsalt hitetlenem?
A család lepkék mind ollyak,
Nem búsúlok, nem, nem, nem. -
Hogy rózsámról másra lebben,
Hadd lebbenjen, meglehet,
Azt veszem érzékenyebben,
Hogy nemünk úgy nem tehet;
Azt kell, Circám! azt átkoznunk.
Hogy mint egy nyílt rózsaszál,
Mindaddig kell várakoznunk,
Míg egy lepke ránk nem száll.

KLOE

E' már ide nem illik ám,
Jobb volna tán danolni.

ZELI

Nem bánom, mert illik hozzám
A szerelmet gúnyolni.
Víg óráim könnyen telnek,
A búk közt is kedvet lelnek,
Nem öli buja szerelem
A kebelem.
A pajzán pásztorkának,
Csalfás pillantásának
Rám kacsingási
Éppen akkép bájolnak,
Mint a nyári dongónak
Kellemetlen zúgási.
Víg óráim könnyen telnek,
A búk közt is kedvet lelnek,
Nem öli buja szerelem
A kebelem.
Mint egy játékos kecske,
Mint egy virgonc őzecske,
Fürgén hancúzom,
Játszi szívem szüntelen
Tréfás, nyájas, helytelen,
Amor jármát nem húzom.

KLOE

Oh Zeli, színt' olyan vólt éltém,
Szüntelen csak vígságban éltém,
Míg Venus fiának,
Szívem hóhérjának
Véletlen meg nem hódoltam.
Akkor rózsám elhúllt,
Boldogságom elmúlt,
Ellenben sok mérget kóstoltam.
Már az ég jóltévő harmatja,
A mezők s erdők jó illatja,
A ti szép táncotok
S érzékeny dallotok
Víg kedvre fel nem buzdítanak;
Nappal búmat lelem,
Nem nyugtat éjjelem,
Álmomban árnyékok bódítanak.

CIRCA

Én Híment s azt a szempillantását
Áldom éltémnek,
Amelyben Zeminhez vonzódását
Érzém szívemnek.
Áldott légyen a nektár ízzel tele szeretet,
Mely rózsákból font láncára vetett.
Oh mely boldog lettem,
Mely jó ízt érzettem,
Zemin forró szájáról hogy csókot szedtem!
Hímen szívélesztő balzsamánál
Nincsen édesebb,
Flórának minden fűszerszámanál
Százszor kedvesebb,
Kincsem kedves karja közt eltűnt ezer unalom,
Vidám hajnalom,
Nyájas nappalom,
Egy áldott tekintet,
Mely csókra intett,
Szívemből minden bús árnyékokat elhintett.

ZELI

Víg óráim könnyen telnek,
A búk közt is kedvet lelnek,
Nem öli szabad kebelem
A szerelem.
Távozz tőlem csábító,
Könnyen hívót ámitó,
Nálam el nem sül
Fajtalan mesterséged,

Hódító vitézséged
Megtörik szívem körül.
A rózsánál szebbnek vallhat
Nótád, azzal meg nem csálhat,
Bár nevezzél Helénának,
Angyalkának;
Milyen szép arcúlatom,
Azt jobban megláthatom
A patak színén,
Furcsa, karcsú termetem
Most is talpig nézhetem
Árnyékom kerületén.
Érzem kis szám nyájasságát,
Mely vesztí szemed világát,
Takarosak, tudom, ezek
A kis kezek,
Hogy Zefír velem játszik,
Sáppadt orcádon látszik,
Mint gyötri szíved;
Igy játszunk mi egymással,
Csintalan fordúlással
Elkerülvén kézíved.

KLOE

Szüzek! érzékeny szívecskétek
A csalárdoktól őrizzétek,
Mert mint a szírenek,
Míg szépen zengenek,
Szívfogó lépet készítenek.
Szűz szabadságától, ártatlanságától
Megfosztott szívvel elrepítnek.
Egy csalárd így ejtí meg szívem,
Esküvén, hogy holtig lesz hívem,
Értém élt, értém halt,
Édes érzésre csalt,
Hogy rabját könnyen leláncolja,
Rózsámat megszédvén,
Más gyávák kebelén
Könnyen hitt szívem ócsárolja.

CIRCA

Legyen bár egy kényen élő leány
Élte boldogság,
Hímen szent áldása nélkül csupán
Egy oly szép virág,
Melyből tenyésző magot kertész asszonya nem vár,
Eljövén a nyár, pusztá kóró már.
Szép, szép a szabad kény,
Csakhogy végre szegény

Gyáván teng-leng az élet tüskés ösvényén.
Hát akit hálójába fajtalan
Amor becsala,
Mint gyötri szívét a boldogtalan
Élet angyala.
Hát kiben szent szín alatt lappang buja szerelem,
Sok kinnal tettét,
Jámbor életét
Egyszer sem állhatja, szentségét elhagyja,
Ál-erkölcsét vígságért eladja.

ZELI

Oh Hímen, mi bérem lenne,
Ha nyakam jármodba menne?
Hová soha ne vigyenek
Az istenek.
Kedves bú, s háborúság,
Elsáppasztó gyanúság,
Édes gyötrelem;
A szabadság többet ér,
Ily idétlen életér
Nem cserélem, nem, nem, nem.
Én lennék rabjává másnak,
Térdet hajtván egy durcásnak?
Soha se tedd, Szerelem
E jót velem.
Hogy egy féltés bolondja
Kedvem bujának mondja,
Nem szenvedhetem;
A szabadság többet ér,
Ily idétlen szerzetér'
Nem cserélem, nem, nem, nem.

KLOE

Míg az Ámor részegje voltam,
Mégemet nektárnak gondoltam,
A mélységnek szélén
Mennyországom vélvén,
Már magam tündérnek képzeltem,
Álmomból felkelvén,
Szégyennel eltelvén,
Irtódtam, hogy magam megleltem.

CIRCA

Oh Hímen! bár a színméznél is édesb
Valamit a hév csókokban elrejtettél,
Ennél a nektárnál még felségeseb
Azon öröm, amelyben már részeltettél,
Kik gyönyörúségeim kebelébe lettek,

Legnemesebb boldogság tetejébe tettek,
Oh milyen édes tartanom azokat
Vérem zsengejéből,
Akiknek kis lelkek jött a
Szent szeretet öléből.
Mely édes munkánk a magzatoknak
Eleven esztét táplálni szép virtussal,
Melyért ők érzékeny jó anyjoknak
Valaha porát áldják majd méltó jussal;
Majd ha nevelvén a kicsi csecsemőket,
Virtusok oltárához bevezetem őket,
Zéminnel békével együtt aluvó szívünk árnyékának
Áldoznak. Áldottnak hirdetvén a kis unokának.

ZELI

Már az ilyen boldogság,
Néném megbájlolna,
Hogyha még a szabadság
Kedvesebb nem volna;
Úgy de jármot mért tennék
Csiklandós nyakamra?
Bár boldog rabbá lennék,
Nem veszem magamra.

KLOE

Remény! fátom! Tőlem, látom, egészen elvetted
A vígságot, boldogságot, melybe Circát tetted.
Érzékeny volt gyenge szívem
Oh, hogy egy áldott Zeminem
Nem lehetett hívem.

MIND A HÁRMAN

Oh, szép szűzek, jól őrizzétek
A szív legszentebb érzését,
Nagy vigyázással kerüljétek
A csalfák incselkedését.
Várván méltó kincset bérül,
Majd egy jó lélek szívére,
Egy pár érző szív boldogságát
A legtisztább hűség teszi,
Mely ellen minden pajkosságát
Amor hiába intézi.
Boldog tehát az életet
Édesítő szent szeretet,
A fajtalan boldogtalan,
Oh, Csupán a fajtalan
Szerelem boldogtalan!

A SZEM TÜZE

Manci velem szemközt üle,
Mosolygva rám tekint,
Vérem, jaj, mint felpezsdüle!
Lobbot vetettem szinte.
Hej, ha mindég így lehetne,
S szemünk egymás szemére
Ily szikrákat hányna-vetne,
Fűtő sem kén' télére.

MANCIHOZ

A hatalmas szerelemnek
Királynéja ihol jó,
Vagy talán az én szívemnek
Vívója az? ő az, ő!
Mely felséges egy munkája
A pompás természetnek,
Minden íze, porcikája
E gyönyörű termetnek!
Nincs őrajta álragyogvány,
Minden kitölt magából,
Igy jött ki az első leány
A teremő markából.
Mely gögetlen rátartással
Hord egy bokor kellemet!
Mely szemérmes hódítással
Int magához engemet!
Jer! legyetek segítségim,
Ész! vitézség! istenek!
Mert elhagytak tehetségim,
Jaj! már hozzá szöktének.
Vad nyakasság! fére! fére!
Ez a bájos tekintet
Büszke gögöm ellenére
Hatalmamból kiintett.
Bírnád tehát szívem, eszem
S mindenem ennél fogvást,
Csak vess értek, óh győző szem!
Egy mosolygó pillantást. -
De ím, míg e kegyet kérem,
Ő megy s tán rám sem ügyel,
Vagy talán csak a szemérem
Csalja még előlem el!
De héj! ha úgy osztogatta
Venus közzénk kegyelmét,

Hogy kellemét néki adta,
Nékem csak a szerelmét;
Ha ő nem érez és csupán
Hódít, bár ártatlanul,
S az én szívem e nagy csatán
Csupán hódolni tanul! -
Fére bolygó gondolatok!
Melyeket szült a vak ész,
Kis reményim tornyozzatok,
Ím angyalom visszanéz.

[FELTETTE HATALMAS...]

Feltette hatalmas császáruk magában,
Hogy fogyatkozást tesz a hold világában,
Ehhez már régólta magát készítette,
S a kétfejű sassát felé repítette.
Elment ez a követ, magát úgy biztatva,
Hogy általa a hold el leszen bújtatva.
Reménylem, e dolog ki is telik tőle:
Elbúvik a földi holdvilág előle.
Mert két feje vagyon, s hogyha egyik elvész,
A másik mérgében még több károkat tesz.
Egy feje teszi a tisztos németeket,
Tudom, mind a világ esméri ezeket;
A másik, a búsult árva magyarokat:
Kár, hogy előre nem tehetém azokat. -
E sasnak dereka most *Bánátban* lészen,
Ott, tudom, különös csudákat is téssen.
A jobb szárnya *Horvátországra* terjedett,
E már sokat is nyert, sokat is szenvedett.
A balt *Moldva* felett széjjel-kinyújtotta,
A holdnak félszárnyát itt le is csapkodta;
Mert legfőbb várába képét lefestette,
Moldvának nagy részét hólna alá vette.
Én is e balszárnyak lévén egy kis tolla,
A többét elhagyván, szóllok hát csak rólla.
Ez a szárnya teszi Princ *Coburg* korpussát,
E tartja *Moldvának* nagy részébe jussát,
E fogta meg a nagy *moldvai* herceget,
Aki már bennünket most *Brünnben* emleget,
E verte ki ama nyakas törököket
Chotimból, s pokolba elkergette őket.
Fáraóninál is minap két hegy között
Hétezer törökkel újra megütközött
Egy maroknyi néppel, s azt úgy csúffá tette,
Hogy két zászlóját is előle elvette.

Ilyen s több dolgokat e szárny cselekedett,
Még *Totrus* partjára le nem telepedett.
Ez a víz folyik ki *Erdély* országából,
A gránicon lévő havasok aljából;
Havasok, kősziklák s bercék közt tévelyeg,
Még a zajos *Szered* vizibe hempelyeg;
Noha ez némelykor oly kis vizecske is,
Hogy általgázolja egy fiókkecske is;
De ha esső esik a havas bércében,
Jaj annak, ki akkor jár a közepében:
Morog, mint *Cerberus*, pokol örvényében,
Embernyi köveket hempelyget mérgében.
Ennek minden pontban lévő váltazása
Véletlen s akadályt szerző áradása
Ijjesztett bennünket az általmenéstől,
Vagy ha jobban mondom, a visszajövéstől.
Mert e durcás víztől hét-nyolc mértföldnyire
Kiér már az ember a hegyek szélire,
Havasalföldének síkos határára,
Hol akadni előbb *Foksán* városára.
Sok török szállta meg ennek környékeit,
Jancsárok bújkálták ligetes berkeit.
Ezeket is *Putna* vize tartóztatta:
Az is mérges, s féltek ránk jönni miatta.
Néha általjöttek; de ha észrevettek:
Megszünt kurázsijok, s meg visszasiettek.
Végre már meggyülvén a sok várakozás,
Ráununk; mert ülni: ez nem hadakozás.
Egyszer csak hirtelen hidakat csinálunk,
Marsirozunk s *Putna*-vízig meg sem állunk.
Ott is sietséggel pontonokat vetünk,
Heverünk s egy kevés lovakat étetünk.
Ezerhétszáznyolcvankilencnek folytában,
Augusztus hónapnak legelső napjában,
Mikor a szép hajnal lovait fogatta
S a szomorú éjjelt színével oszlatta:
Magunkat a török haddal megláttattuk,
Táborát s kastélyát ujjal mutogattuk.
Ágyúkat ereszténk egymásnak ellene,
Annyira, hogy a föld alattunk rengene.
A török lovasság sem hevert híjjában:
Sikoltott, mint Sátán, felénk-nyargaltában.
Mint mikor töltését a víz elszaggatja,
Dül, s zavaros mérgét széjjel hogy oszlatja:
Úgy rohant reánk is e dühös ellenség,
Hogy sokban majd meghült már az elevenség.
A voluntéroknek oszlott seregeket
Meg is nyomta s kezdte vagdalni fejeket.
Ezek a nagy erőt soká nem tarthatták,

Az ellenség felé hátokat forgatták.
Ekkor regementünk komandirozója
Mészáros oberster főparancsolója,
Mint bátor fővezér előljárt s vezetett,
S illendő jó sorban midőn helyheztetett:
Attakot parancsolt fújni trombitásnak;
Erre mi is mindjárt kiáltunk egymásnak:
Nosza jó vitézek! a pogány vért ontsuk,
Éles szabályainkkal kit elérünk, rontsuk.
Ekkép nagy *Attila* népeit oktatta,
Friss elevenségre minden nap szoktatta.
Mint híres *Nagy Sándor* mely nagy gyorsasággal
Ellenség özönét vágta bátorsággal:
Mérges vitézeink rajta úgy rohannak,
S akit elől-utól értek, jaj volt annak.
Szaladt mindenfelé, vissza se fordulva,
Régen volt a török még így megszorulva.
Még lovunk győzhette, még ki nem fáradtunk:
Vágtuk s az elhulltak hantjain haladtunk.
Ezen a részen egy puskaszó sem zengett,
Hanem mindenfelé a kard vasa pengett.
Csak egy ijedt török végső szükségében
Lőtt vissza az ötet űző ellenében,
Ez is célozását szerencsésen tette:
Mind magát s pajtássát véle megmentette.
Mert úgy belétalált a balhüvelykébe:
Hogy tört csontja mindjárt kipattant elébe.
Ez az ujj senkinek szegény nem árthatott:
Mert ő nem vágott, csak kantárt igazgatott.
A jobbal két török életét elvette,
Mégis a balnak kell szenvedni érette.
E' volt a sasszárnynak már említett tolla,
Kit akkor egy rongyos török megcsúfolta.
Azonban bennünket mind visszaszólnak
S a város kapuja elébe fordítanak.
Itt a jancsárokra menni parancsolják;
Még jól ki sem mondják: már sokan koncolják,
Vágják, mint a kaszás a repcevirágot,
S megnyomván, úgy küldik rá a gyalogságot.
Ezek rajta mennek, ölik s fojtogatják;
Várát s puskaaporosházát gyújtogatják.
Végtére délután, mikor két óra vert:
Már akkor a népünk minden placcot megnyert.
A szép gazdag lágert, cifra sátorival,
A gyönyörű kastélyt, tíz nagy ágyúival,
Segedelmével az Istennek megvettük,
S népét, még csak egyet láthattunk, kergettük.
Itt lehetett látni gazdag nyereséget,
Még azonkívül is, ami már megégett.

Itt volt az igazi *debreceni* vásár,
A kávé, malosa, úgy hevert, mint a sár.
Az ezüstös kardot s pisztolyt ölreszedték,
A fain rizskását lovakkal etették. -
Én ugyan a prédát végig nem láthattam:
Mert hogy folyt a vérem, orvoshoz szaladtam.
Ez amúgy nagyjából béköté ujjomat,
S kivéven belőle két megtört csontomat,
Ispotályba küldött, a több betegekkel,
Itt már most az időt töltöm nyögésekkel.
Kínokat, az igaz, nagyokat szenvedek;
De azoknak súllyok alatt nem csüggedek.
Mert a nagy Istennek tetszett így rendelni,
Tereh alatt szokták a pálmát nevelni.
Dicsőség útjára töviseket raktak
A Múzsák, még mikor *Hélikonon* laktak.
Aki akar ennek tetejére menni,
Sok szálkát kell addig talpából kiszedni.
Ez életben kivált mindég ezt várhatni:
Vagy fogságba esni, vagy sebben jajgatni.
Nagy neve, pompája biztat koronával:
De kiszúrja szemed egy kolduspálcával.
Én hát az Istenre vetem minden gondom,
Ámbár ostorozzon, megnyugszom s ezt mondom:
Az Úr, a poharát aki reám mérte,
Áldassék Szent neve hát örökké érte.

[NAGY GYÖKEREK CSEMETÉJE...]

Nagy gyökerek csemetéje! Te meghódulni szokatlan
- Most noha árva - magyar! Követ is olvadni tanító
Homlokod úgy született ráncát terjeszd ki: csak addig,
Míg nemes érdemidet mutató táblára tekintesz.
Elbúsult bajnok! E százba sem engedi, ládd-e,
A Virtus, melyet magad is *Regulussal* imádol,
Felséges híred feledékeny sírba borulni.
A tél s a sok idő porrámorzsolva lerontja,
Amit azonkívül is lefelé sodor a maga terhe.
Elromol a föld is; de az a fejedelmi királyné,
Parnassus tetején sugárít az égigeresztő,
Kápolnába kiül; nem avulhat el, amiket épít:
Virtus ez, aki nevét igazán szolgálja tevéled.
Romlandó tetemét mikor a maga férge megőrli,
Akkor is él, s annak az idők éhsége sem árthat;
Sőt azok is hírét tartoznak égis emelni.
A sok régi vitéz, a sok fejedelmi vezérek,
Kiknek vég nélkül hírek példánkra lehetnek:

De mi szükségünk túrkört külföldbe keresnünk?
A fátum minket Mária sík mezejére teremtett,
Róllunk várhatnak hímet, kik a hírnek örülnek.
Atillát a réz az ezüstbe s aranyba bezárta;
Hellye nem esmeretes: de nevét rettegve imádják
Még ma is az *olaszok*, *spanyolok* s több mások is ijedt
Szívek epedve dobog - ha mikor neve ötlük eszekbe.
A *Hunyadinknak* hollója után *mátyási* oroszlány,
Zrínyi, *Kinizsi*, *Kemény*, nagy *Báthory* hangra inárul
A *Mahomet* fajzatja rogyik: mi örülve csudáljuk.
Mások is, akiknek neveket szívünkbe neveljük,
Élnek ezek most is, élnek s nem múlnak el addig,
Míg valahol gyereket selypes gagyogásra tanítanak.
Mostani nagy neved is terjed, magyar, ég fele, máris
A *Mahomet* maradéka fiát ijjeszti neveddel,
Féli vitézi karod, melyet győzésre teremtett,
Aki magyar szíved mejjed közepébe betette.
Édesanyád, ki fiát a bajvívásra tanítá,
Magzatjának örül s egetérő oszlopot épít
Virtusod oltárán; melynek tetejébe borostyánt
Híred örömmel akaszt örökös díszére hazánknak.
Látod hát nevedet, *magyar*! Oly márványba bevágták,
Melyet mindaddig bé nem mohosíthat az óság,
Míg ropogások közt az egek kék boltja be nem dül.
Most hát, most *magyarim*! ha hazánk örömére születünk,
Rajta! ne sajnáljuk, ha magyar vérünket elébe
Ontani kívánná, mint szívessége jutalmát.
Rajta kivált te *huszár*! mérges *Bellóna* remekje.
Jól ha vitézkedtél, búzdúljon fel meg az a szív,
Mely a hazáért vér s méltó mejjedbe dobogni.
Rajta tehát! nosza rajta *huszár*! téged pedig oszlop,
Ág, ki borostyánból nyölt fel, karikája öleljen,
S villogjon gyönggyel ragyogó koronánk tetejedbe. -
Mink ugyan, a *császár* regementje vitézi, köszönjük,
Hogy romlást nevető örökös táblára bevéstél.
Édesanyánk: kérünk, ezután is bajnokokat szülj,
Kiknek számokkal kívánt örömdre lehessünk.

RAJTA VITÉZ!

Trombita zeng, dühög a paripák nyoma, durrog az ágyú,
Bőg, morog a levegő, püfög a föld, bömböl az elgyúlt
Bombi, az aprólék tűzfegyverek egyre ropognak.

Lóra legény! jön az ellenség, ránk hajtja kapóra
Veszni való seregét; résen kell várni vitézek!
Már elibek bukkant egy éppen rájuk irányzott
Bombi, meg is dobbantak ugyan; de megint iramodnak,

Meghökkent a halál tőlök, s ím ránk igazítja
Veszni való seregét; résen kell állni vitézek! -
Így vetik a dühögő szelek a moccanni szokatlan
Kősziklák derekához az oktanul hömpölygő
Nagy tenger vizeit, melyhez dulakodva rohannak,
S elbődülve locsongnak el, ők is veszteket érik
Márvány mejjünkön. Nyomd bé, fiam, a süveged jól,
S rettentő kardod magyarán markodba szorítván
Rajta vitéz! Nagy szíved után, nagy lelked azonban,
Mely a győzöttön könyörülő, nyomba kövessen.

AJÁNLÓ VERS

Gyakran sírnak, akik írnak,
Hogy kajánok gúnyolódnak;
A bölcsőbbek s merészebbek
Vélek nem bajlódnak.
Én meg, elmém bimbócskáját
Im ajánlom a kajánnak,
Mint ki szentelt gyertyácskáját
Gyújtá a Sátánnak.

RUSZÁNDÁ, MOLDAVAI SZÉP

A nyúgodalomnak útján
Még nem is messze mentünk;
A borzasztó csata után
Még csak alig pihentünk;
A hadra feszült ereink
Még jól le se lankadtak;
Tüzünktől felforrt véreink
Még el se csillapodtak:
Mégis mely gyenge mozgások,
Melyek bennem pezsegnek.
Egy harc után nem szokások
Igy verni a szíveknek.
Óh hányféle indulattól
Hányódunk és vetődünk!
Most a hadi ábrázattól
Talpig felhevitődünk:
Majd egy szép kép csillámjától
Lobbant fel egy tekintet,
Melynek igaz bírásától
Márs vasbottal elintett.
Most is a török puskája

Nem lőtt meg oly mérgessen,
Mint egy oláh kislyánykája
Rám tekintvén édesen.
Nem láttam én még vad fának
Soha ily szép gyümölcsét,
Egy havason nőtt oláhnak
Ilyen nyájas erkölcsét.
A Mahomed zord vitézze
Elfelejtí vadságát,
Dühösségében csak nézze
E természet virágát.
Én is, ha magyar nem volnék,
Érte nevem letenném,
Vagy halnék, vagy megbomolnék,
De Ruzándát elvenném.
Ha nem volnék, ami vagyok,
Lábom azt is ígerte,
Hogy a Kárpátusok nagyok,
Mégis megmáshná érte.
Oláhszűrt vennék magamra,
Kérges bocskort kötöznék,
Fejszét vennék a vállamra,
S a hegyekbe költöznék,
Ha kimennék a juhokkal,
Ruzándát is kicsálnám,
Talpig megraknám csókokkal,
Örömömbe befalnám.
Vess véget hazai hűség
E lány gondolatoknak,
A puhának gyönyörűség,
Pálma kell a bajnoknak.

[A CSERMELYHEZ]

Hová kis víz olyan sebessen,
Hová sietsz olyan szivessen?
A virágok, kik rád hajolnak,
S mintegy csókjaider bókolnak,
Nem tartóztatnak egy cseppet is,
Sőt még kerülgeted őket is.
Apró cseppek! csillapodjatok,
Szörnyűség az, amint omlatok,
Vagy tán ti is felhevültetek,
S velem egyformákká lettetek?
Mégis, hogy egymást felleljétek,
Nem szükség, hogy így kergessétek,
Ha ama kis malmot éritek,

Ott egymást majd ölelhetitek,
Mátkátokat ott csókoljátok,
S a zubogón úgy bocsássátok,
Amelyen midőn lerepülnek,
Sok apró ködöcskéket szülnek.
Óh, ha ti is így kívánczotok,
Tudom, hogy engem sem átkoztok,
Kinek a legforróbb szerelem
Egészen megfőzé kebelem.
Óh, miket bízna én reátok,
De már előllem elfutátok,
Ti egymást hancúzva üzitek,
S panaszimat nem is értitek.
Könnycseppjeim, kiket még lelek,
Menjetek el hát ti övelek,
Majd a malomnál megálljatok,
Kerekére le ne fussatok,
Ott várjátok meg kedvesemet,
Ki öli s éleszti szívemet.
S ha vizet merít korsójába:
Fussatok bele hamarjába,
S ha inni felviszen szájára:
Csepegjete szép ajakára.
Onnan lejjebb-lejjebb menjetek
S titkai közt enyelegjete,
S míg nyájason csiklándozzátok,
Szívébe ezeket sugjátok,
Hogy egy bájoló tekintete
Minden nyúgodalmam elvette,
S megfosztott legfőbb vagyonomtól
Elszakasztván szabadságomtól.
Mondjátok, hogy e nagy kincsemet
Se kérem vissza, csak engemet
Tartson hívének annál fogva,
S nézzen egyszer rám mosolyogva.

[MÉG GYERTYÁM EL NEM ÓLTOTTAM...]

Még gyertyám el nem óltottam,
Tisztát akarván venni,
Mantlizzákom felbontottam,
S mellém találám tenni.
Hát egyszer lassu mozgással
Szobám ajtaja nyílik,
S rajta csendes suhanással
Egy rózsaszál benyílik.
Hogy magam aluttá tettem,

Lábujjhegyen lépeget
Ruszánda, megáll felettem,
S rám csókokat hinteget.
Amint pillám közt sejtettem,
Felém kezdett hajolni,
Ugyan miket érezhettem,
Ki ne tudná gondolni?
Tovább magam hogy titkolnám?
Karom kiterjesztettem,
S amint magamhoz kapcsolnám,
Az ágyról leejtettem.
Én leugrák megrettenve,
Hogy felkapjam lányomat,
Mit kaptam fel, felserkenve?
Veress mantlizsákomat.

DANAË

Volt egy király, ki, míg szemét
Még az ág ki nem verte,
Sok féltett szűzek érdemét
Fortélyosan elnyerte;
Volt ennek egy leánykája,
Ki még nem is zsendüle,
Még mejje virágocskája
Bimbózni se készüle.
Ámor azt a praktikáját
Még nem is álmodozá,
A nyalándék ifjak száját
Mint ízelítse hozzá.
De tudta a vén, magára
Hogy nem jó egy lányt bízni,
Azt is, hogy majd minden vára
Sem lesz elég őrizni.
Próbálta ennek előtte
A kis ámor nyílnak
Oly erejét, hogy előtte
Minden zárok kinyílnak.
Mint egy tanult vitéz, ki már
Sok bátyákat megveve,
Hogy planizál, midőn egy vár
Őrizőjévé leve.

A király úgy veti-hányja
Jártas-költes elméjét,
Hogy óltalmazza leánya
Legföltöbb kincsecskéjét.

Egyszer durva gondolatja
Azt súgja vén fejébe,
Hogyha lányát bészárhatja
Egy torony tömlőcébe,
Melyet rézből koholtatna
Még nem hallott munkával,
Már úgy bátran truccolhatna
A latrok próbájával.

Jól van, a torony megkészül,
Danaët bévezeti,
Lakatot vét rá vitézül
S kulcsát zsebjébe veti.

Végre az ajtó mellé is
Láncol dühös ebeket,
Ne bocsássonak felé is
Semmi teremtéseket.

Még ki sem nyílt virágába
Ez az ártatlan lélek,
Itt hervadozott magába,
Kiről én most mesélek.

Igy sínlik a kis viola,
Melyet, míg ki se nyitott,
Valaki, midőn árkola,
Egy hanttal beborított.

Azonban az idők múltak,
Nyílt a virágszál, nőtt is.
Érzékenységi újultak
A pengő fal között is.

Nem látott ugyan szükségét,
Mert a vén minden reggel
Elegendő eleséget
S csecsebecsét hordott fel.

Sok efféle bóldogságnak
Uszkálván közepette,
Egy ottan nőtt kívánságnak
Eleget nem tehete.

Maga sem tudja, mit kíván,
Nem is tudja képzelni.
Eszét segítségül híván,
A' se tud rá felelni.

Sem itala, sem étele,
Álom se jó szemére,
Mejje forróval van tele,
Hol hűl, hol hevül vére.

Ég felé fel-felemeli
Elbágyadott szemeit,
Térdel, kezeit tördeli,
Kérne, de nem tudja mit.

De tudta ama csábítók
Legtöbbet próbált feje
Ki előtt nem vala titok,
Danaë rejtekhelye.

Jupiter, mondom, megfejtván
Azon rágá körmeit,
Hogy mint törölje ki a vén
Órállónak szemeit.

Egyszer az ötlik eszébe,
Hogy essőre kén válni,
Úgy tán Danaë ölébe
Le tudna folydogálni.

Kellemkéket gyűjt rakásra,
Kiket ölébe vészen,
S háromszori rázkódásra
Arany felhővé leszzen.

Egy főt kellemnek azt mondja:
Danaët készítgessék,
A többinek arra gondja,
Hogy ötet lebegtessék.

Amazok tőlle elfutván,
Lejjebb-lejjebb hancúznak
S a réz toronyhoz lejutván,
Egy nyiláson becsúsznak.

Ott a már fellobbant szűzet
Még jobban felgerjesztik,
S a mejjét emésztő tüzet
Lengésekkel élesztik.

Most pirosra csípegetik
Sáppadozó orcáját,
Majd elfojtják, s kifűzetik
Mejj-szorító ruháját.

Fél-ájultan ágyára dül,
Hánykodik, ürög-forog,
Míg sok padláson keresztül
Az arany-köd szivárog.

S midőn egy házakon, szépen
Le akarna csordulni,
Akkor talált szegény éppen
Az ég felé fordulni.

S ohajtozó szívvel ekként
Hogy repesve pihegett,
Az arany esső szemenként
Szöve rá ködszönyeget.

Azon belől hát mi esett,
Azt magam nem láthattam,
Hogy Danaë terhbe esett,
Azt csak mástól hallottam.

AZ ÉRZÉKENYSÉGEK ÉNEKBEN

LÁTÁS

Ahol jó, kit régen ohajtva lesek,
Ő, akit szüntelen lelek s keresek.
Képzeldésemnek serkenj hajnala,
Testben jó lelkemnek őrző angyala,
Most tehát, most két szemeim hívek légyetek,
Ti is, minden érzéseim jertek, nézzetek,
Csak te nyomorult kéz, s szegény ajakok,
Bár lelkemnek nehéz, legyetek vakok.

HALLÁS

Hangicsál a kincsem nyájas énekkel,
Óh, hogy testem nincsen rakva fülekkel,
Inak feszüljetez vont húr módjára
S mind együtt pengjetez édes hangjára.
Nyílj meg szívem, csókid lesznek szájmozgásai,
De ha róllad szót sem tesznek szép ajakai,
Érzéseden kívül hagyd zengéseket,
Már úgy, óh szegény fül, légy te is siket.

SZAGLÁS

Irigylem kis Virág állapotodat,
Boldogul letört ág, szép halálodat.
Kincsemnek éltedet keblébe tetted,
S fűszeres lelkedet rá lehelletted,
Már ezt az új balzsamodat rózsás kertembe
Szedted, drága jóvóltodat töltsd hát szívembe,
Óh ég! szent harmatod lelkem megtelte,
Mert e jó illatot kincsem lehelte.

TAPINTÁS

Szemem, nem láthattad, mégis fénylettél,
Fülem, nem hallhattad, mégis csengettél,
Órrom s szám izlése, csak veszteg ültél,
Mégis mi rébzés e', hogy felhevültél?
Jázdodjatok víg szívemmel minden csepp vérek,
Mert egy édes érzésemmel egekig érek.
Kincsemmel sétáltam, kis kezét nyújtá,
Szorítani találtam, s visszaszorítá.

IZLÉS

Kézfogás, órr, fül, szem, mind elbujhattok,
Már engem többé nem csalogathattok.
Látjátok véremnek pezsgő forrását,
Betöltém szívemnek fő kívánását.
Tudjátok-é, mi lehetett, amit ízlétek?
Aki még nem érezhetett angyali étek,
Bóldog, ha addig les, míg meg nem talál,
Mennyei jó izlés! Forró csók valál.

KÍVÁNSÁG

Kép, amely szívemet tükröddé tette,
Hang, amely eremet mind megpengetted,
Balzsamos lehellet! gyenge szorítás!
Melyekhez még kellett egy bóldogítás,
Édes csókok forrósági, égi harmatok!
Ti érzésim kívánsági, mi a hijjatok?
Csak középpontotok egy jó szív légyen,
Életem rajtatok mennyekbe mégyen.

AZ ÖRÖM TÜNDÉRSÉGE

Egy szép nyári estvén, csak naplement tájba
Még környékünk szinte nem borult homályba,
Még a természetnek lángszínű bársonyja,
Amellyel elnyugvó napunkat bevonja,
Mutatta mennyei pompával terjedve,
Milyen nagy méltóság légyen vele fedve;
Még kevés csillagok tudtak erőlködni,
A napnak sugára alól kivergődni;
Még az apróbbakat, bár magát elvonta,
Hosszan utánna nyúlt fénnnyével bévonta:
Midőn gypágyamról néztem fél-könyéken
E szép változást a szunnyadó környéken.

Mint a szívem, csendes volt a levegő is,
A nap után bámult tán még a szellő is.
A diszharmóniás békák piánója,
A taktusra zúgó malom zubogója,
Vízibika, buggyok, füttyök, hápogások,
A pittyet cifrázó fürj-palattyolások,
Egy panasszát nyújtó kis fülemülének
Hangszálai között amint ögyelgének,
Az elfáradt erőt nyugvásra rengették
És a higgadt elmét andalgóvá tették.
Álmélkodva néztem e nagy játékszínbe,
Hogy a bölcs természet mennyiféle színbe
Hordja fel játékát a néző elébe,
S hányféle hangokkal zengedez fülébe.
Nemem méltóságát egészen érzettem,
Látván, hogy e mind ő érte van, s érettem,
Érzem, mely nagy lelkem állattársim felett,
Kikbe ily bölcslet a fő bölcs nem lehellett.
Mi tudunk az égitestek közé menni,
A láthatatlanból megláthatót tenni,
Útját, messzeségét, nagyságát vizsgáljuk,
S a nagy természetet keresztül bujkáljuk.
Ez érzés felséges vóltával megtelvén,
S gyepágyamról mint egy kis isten felkelvén
Mennyezete alá mentem fás kertemnek,
És ott szabad folyást engedtem eszemnek,
Mely a nyughatatlan vizsgálás szárnyain
Túlszállt a halandó látás határain,
S a nagy mindenségnek már csaknem felette
Lengvén, kis lakhellyét el is felejtette,
Már az örök végzés szent kabinetjába
Csaknem belenézett az egek titkába.
Ily kis istenségnél főbb méltóságomba
Az elbújt Ámeli ugrik a nyakamba,
Csókot ígér, csak ne duzzogjak játékán,
S virágokat szór bé ingem hasítékán,
Azzal friss forgással a fák közt eltűnik,
S onnan is virágot szórni rám nem szűnik,
Most sehol se látom, majd élémbe lebben,
Senkivel se játszott még a zefír szebben,
Egyszer amint lopva hátam megé kerül,
Gyorsan megfordulok, s kezem közé kerül,
Már kikapni magát gyengén igyekezi,
Orcáját és mejjét rosszul védelmezi,
Szám és kezem veri, de nem nagy erővel,
És azt is többnyire csak a keszkenővel.
Igy hancúzván, mikor álmomba se vélem,
Megbotlok, eldülök s ő is eldül véllem,
S a zöld gyepen amint öszvebúnyolódtunk,

Látta az esthajnal, miként csókolódtunk,
De a „Lóra! Lóra” zajra felugrottam,
Mi a patvar! hát én ezt mind csak álmodtam?

EGY FÉRJE ELESTÉN KESERGŐ ÖZVEGY

Nyílj meg jóltévő föld hantos lapja, melyet
Tapodok, mutass egy bátorságos helyet.
Hadd szárasszam ki ott megfacsart szívemet,
Hadd sirassam el ott megúnt életemet.
Oda van! örökre, oh jaj, elvesztettem,
Életemet eddig akiért szerettem.
A gyilkos erőszak kirántván ölemből
Már most ki akarja feszíteni szivemből.
Nem! nem! édes hívem, enyim vagy mostan is
A feledékenység gyász országában is.
Legfélőbb mindenem te voltál, míg éltél,
Felkereslek, bár más világot cseréltél.
Jer lelkem! nyomozzuk a halál völgyein
S örök nemtudással bévont vidékein.
Ne félj, mert vezérem lévén a szerelem,
A színetlen árnyék között is meglelem.
A végetlen semmi párkányán lebeg bár,
Avagy a tetőtlen üreg csúcsain jár,
A szakadhatatlan vonszódás kötele
Akármerre lengjen, egy pontra húz vele.
Óh jer, reppents hozzá utólsó lehellet!
Hiszen itt rezeg ő csak a szívem mellett.
Érte nőtt virágim, ti is induljatok,
Végső áldozatul sírjára hulljatok.
Így csorgott el vére, szép rózsalevelek!
Valamint titeket széjjelhintettelek!
Liliom! így vágta azt le a kard éle,
Mint téged; ki nálad szebb vala, míg éle.
Midőn a hervasztó halál rálehellett,
Mint te, letört sárga ibolya, illyé lett!
Hulljatok virágim sírjára, hulljatok,
Magam is azonnal megyek utánzatok.

EGY VÉRES ÜTKÖZET ESTVÉJÉN SERKENT GONDOLATOK

Nyugosznak immár a mai nap baján
Áttört vitézek, durva veszély között
Görcsökre vont képek vonását
Hogy szedi rendbe az édes álom!

Lengj, lengj körültök kellemes estveli
Szellő! legyezd el tőlük az érdemelt
Nyúgalmat is felháborító
Ostoba képzetek álmodásit.

Óh, kedves élet legsanyarúbb neme!
Ugyan mi szükség volna reád, hahogy
Az ember e jó kis világot
S benne magát okosan szeretné?

Ha a kevélység hírt-nevet éhező
Lelkét nem a vér szomja hevítené,
S a kárhozandók útja helyett
Égre vivő nyomokat keresne.

Az érdemesnek hogyha segítsz ügyén,
Hatalmas ember! szebb nevet érdemelsz,
Mint aki felfúvalkodásból
Százezer atyjafiát leváгат. -

Vitéz barátim! mink pedig úgy veszünk
E sullyos élet sok bajain erőt,
A vérpatak tengernyi árvák
S özvegyek átkai közt kerengő

Örvénye közt is, hogyha vitéz karunk
Patvarkodásból nem tesz erőszakot,
S tettünk jutalmát tiszta szívünk
Helybehagyó örömin keressük.

KATONAI BÚCSÚÉNEK

Márs műhelyén,
Vér mezején
Gyakran izzadozó seregek,
Kiknek epedt
Élteteket
Sok bajhoz csatolták az egek,
A jutalom noha pálma legyen,
Melyet a hír fejetekre tegyen,
Bár azzal buzdítgatja
Tüzeteket ama hadak atyja,
Hogy egekig

Emelkedik
A nevetek,
Én nem kinlódom veletek.

A sanyarún
Nyert koszorún
Csak kapkodjatok ám magatok,
Józan eszem
Már sohasem
Gyötrik bajnoki gondolatok,
Már nem akar kezem ontani vért
Címerekért, se dicső nevekért,
Pálmáim s méltóságim
Ti legyetek, igazi barátim!
Ti veletek
Ha lehetek,
Azt fogadom,
Egy hárósságért nem adom.

BÚCSÚZÁS A HADI ÉLETTŐL

Isten hozzátok!
Vitéz barátok!
Kikkel míg harcoltam,
Testvér voltam.

Már kardot nem húzok,
Végkép elbúcsúzok
Véróltároktól
S zászlótoktól.

Az ég őrzésekre,
És vezérlésekre
Kivánom, szüntelen
Légyen jelen.

VÉGBÚCSÚ ÁMELITŐL

Már hát Ámelim elviszed
Fellengőn repeső jádri reményemet?
Már hát elviszed e soha
Bé nem forradozó szív kiszakadt felét,
Már hát elviszed, elviszed
Édes mindenemet, mert magad itt hagyol.
S itt hagysz hát, ha nem álom ez,
Mellyet képzeletem féltibe rajzola.
Óh, e' nem lehet az, mivel

Még álmomba is e színleni nem tudó
Jó szív nem csala meg soha.
Oly tisztán kifoly e szép ajakak között
Minden gondolat, aminő
Édessen petyeg el rólok az édes íz
A forró ölelés alatt.
E két mennyei kis boltozaton belől
Szintoly angyali szív dobog,
Amilyen babonás gyenge tapintata.
E gyöngy szem sebet ejt, hanem
Meg nem csal. Ne ragadd töllem örökre el
Őket, kis szerelem fia.
Nem! nem! sőt puha kis szárnyad alá szorítsd
S úgy tedd által az útjain
Leskődő bajokon, s gyenge kezed vigye
Nem hívebb, noha bóldogabb
Társ karjára. Tanítsd vak követőidet
Édes honjok eránt való
Szent hűségre ezen áldozatunk nemes
Példáján. Koszorúk alá
Nőtt virtus! te, kiért gerjedezéseit
Megfojtá, vezetője légy.
Menj hát, Ámelim, a leggyönyörűbb napok
Kísérjék jeles érdemed.
Menj, áldjon meg az ég! jussak eszedbe, ha
Rózsák közt folyik életed.
Már én eltakarám a szerelem tüztét,
Béfedvén vele szívemet;
Nem tesz már akadályt célod eránt vivő
Útadban, kegyes Ámelim.
Vedd még e keserű csókomat, ő legyen
E könnyekkel örök jele
Szívünk rettenetes szétszakadásinak.

*

Szépen festegető remény!
Igy hát rajzolatod mind csupa füst vala.
Elszámlált gyönyörű napok,
Melyekből az öröm karjai közt, a hív
Kellemkép puha szárnyai
Lengék a szerelem fűszereit felém:
Csak képzet buborékjai
És egy szenderedés álmai vóltatok.
Eltűntök! megyen Ámelim
S nyúgalmam vele. Óh, lelkeimet éltető
Kedves színeim, akiket
Gonddal festegetett a kegyek Istene
Szűz szájára. Ti bájoló
Jóízű ajakak, s édes öló szemek,

Szépségtekre megesküszöm,
Hogy bár nékem ezen angyali kis kezét
Durcás sorsom irigyli is,
Szívem sebjeiből nem fogy el Ámeli.

[MINT MIKOR A NAP...]

Mint mikor a nap az ellátás szélére lejutván
Visszatekint, s az aranygyapjas felhőknek alóla
A már barnuló erdőkre veresses arany színt
Leggyent, azzal elül, s az arany festést is azonnal
A sűrűségből kibukott árnyék letörüli:
Ámelim így nézett még egyszer hátra, kezével
Mejjét és ajakát illetvén, s azzal el is tünt,
S engem az aggódás és a siralom beborított
Bús árnyékával. Majd rólatok, elfeketült fák!
Mind elmászkálnak lassan a lomha homályok,
Egy pompás hajnal hasadása után; de az én rám
Gyült éjnek véget nem vét az örökre lement nap.

ÁMELIHEZ

Veled való mulatásom
Táplálta életemet,
Tőled való elválásom
Siettetni végemet.
Ámelim! míg öleltelek,
Haláltól tudtam félni,
Miolta elvesztettelek,
Félek azólta élni.
Gondolám: e fá enyhébe
Hogy majd nyugalmam lelem
S ím könnyebbülés helyébe
Még kínomat terhelem.
E hely szerelmünk kezdését
Juttatja bús eszembe,
Hallom egy galamb nyögését,
S könnyek gyűlnek szemembe,
Amott, ahol a vízesés
Az ekhót fecsegteti,
Úgy tetszik, a csergedezés
Nevedet emlegeti.
De csak haszontalan lesem,
Senki sem száll ölembe;
Mivel Ámeli kedvesem!
Nem vagy itt, csak szívembe.

Nálad nélkül nem találom
E világban kedvemet,
S érzem, hogy a végső álom
Már altatja véretem.
De akkor is, édes hívem!
Ha éltem kell végezni,
Hogy szeret, azt fogja szívem
Utóljára érezni.

EGY GERLICE KESERVE

Búval élek,
Bús a lélek
Éjjel-nappal bennem.
Óh egek! bár
Meghalnék már!
De mit van mit tennem?
Ha ti is kővé váltatok,
Fohászkodást nem hallatok,
Hová kell hát lennem?

A siralom
Én italom,
A csuklás ételem,
Szemem közt ül,
Együtt repül
A kesergés velem,
Álom helyett bú veszteget,
Magát a levegőöget
Nyögések közt nyelem.

Ez ágon űlt,
Kinél nem szült
Szebbet a természet,
Egy átkozott
Rácélozott,
Pattant, - s elenyészett
A legártatlanabb pára,
Hogy haldoklott, utóljára
Sohajtva rám nézett.

Bóldog voltam,
Míg csókoltam,
S csókját szedegettem,
A szomorú
S epesztő bú
Sullyát nem érzettem;
De minden gyönyörűségem,
Boldogságom, reménységem
Benne elvesztettem.

A kegyetlen
Ily véletlen
Halálát nevette,
Elragadta,
S azt sem hagyta,
Hogy sírjak mellette.
Ha társammal ily rútúl bánt,
Az álnok, engem miért szánt!
Lelőni mellette?

Árnyékos fák!
A zöld ruhák
Rólatok levesznek,
Szép ligetek!
Belőletek
Hótengerek lesznek,
De a tavaszi melegek,
És az engedelmes egek
Újra zöldellőkké tesznek:

De engemet
Úgy bétemet
Örökre bús telem,
Hogy nyílását,
Tágulását
Már nem is képzelem,
Víg napomnak felkelését,
Tavaszomnak derülését
Csak holtomkor lelem.

Múlt örömek!
Akkor jövők
Majd össze veletek,
Ha a halál
Reám talál,
S páromhoz mehetek;
Hogy hát ölébe juthassak,
Szájára csókot rakhassak,
Óh búk! búk! öljetek!!

ÉLJEN A BARÁTSÁG! (BESZÉLGETÉS)

POÉTA

Múzsám! pongyola láncokat
Fűzék a kikelet gyenge virágiból,
S majd felcímerezem velek
Lassú hangho' szokott rózsafa lantodat,
Csak zengj egy gyönyörűt nekem.

MÚZSA

Mindennél gyönyörűbb a kinyitott virág.

POÉTA

Szebb amely kirepedt piciny
Pályáján az imént dugta ki kis fejét.

MÚZSA

Mindennél gyönyörűbb? hát mikor a komor
Éjnek háta megett terem
A már ébredező napnak előlfutó
Kis sugára, s odébb veri
A környékre borúlt fátyolos éjszakát,
Bíbor kárpit alól izen
Újúlást a halál mázzaival bevont
Színeknek?

POÉTA

De jelesb, mikor
Egy szép útja után a nap aludni megy
S a párázatok estveli
Tömjénjével, örömhangot emelhetek
Búcsúzóba felé, hogyha lementekor
Oly vígan hagyja itt, mint le-lejöttekor.

MÚZSA

Szép volt hát csakugyan, mikor
A legszebb kis ajak rád mosolyog vala
Nyájas gerjedezése közt
Angyalkádnak, ama kis bigecs enyhibe
Nyugvó Ámeliden mikor
A pajkos szelek úgy mertek enyelgeni,
S oly csalfán suhanának el
A kincset fedező fátyol alatt, mikor
Ögyelgő kezeid csupán
Öt-hat szál violát kaptak imitt-amott,
Nem hagyván szemedet velek
Szétkórászni. Mihelyt csókkal elegy rakád
Ártatlan violáidat
Édesden rezegő mellje növéssire,
Ámor szárnya alatt puha
Szendergésbe merült szép szemeit miként
Csiklandá fel az ébredés.
Mint küszködtek a híg álom alá lapult
Andalgással az ellene
Serkent s a ki-kinyílt szembe cicározó
Nyájasságok; az angyali

Fénnyel rád kiderült Ámeli hajnala
Futkárzó ragyogása közt,
Mely édes repesést hintetett beléd.

POÉTA

A már forradozó sebet
Mért kell hasztalanul újra kimetszened?
Szűnj meg szívem epeszteni
A múlt boldog idők emlegetésivel,
A menny titka akarta, hogy
Értünk a szerelem hajnala jöjjön el,
Ismét ő maga vont a bé
Sűrű köddel ama ránk nevető napot,
Óh, hát drága reményeim
Már tik mind örökös sírba borúztatok!

MÚZSA

Kergesd el, fiam, a komor
Andalgást, kiderül a ködös éj; s noha
Virradtán zivatart hozott,
Szép lesz a szomorú zápor után napod.
Egy jó kéz vezeté, tudod,
Még gyengén tipegő lábaidat, mikor
A Pindus meredekjeit
Kétséges szemeid méregeték; ez az
Áldott kéz hozza felfelé.
Míg a mentorod él, béköti ő sebed,
Kedves karjai közt leled
Enyhítő szeredet. Véle keressed az
Élet ritka virágait.

POÉTA

Pengesd, Múzsá, tovább pindusi lantodat,
Pengesd mennyei húrjait,
Most zengnek gyönyörűn. Drága baráti név!
Nincs nálad jelesebb sehol,
Nincs oly pompa, se kincs, mely veled érne fel!

MÚZSA

Mindent elvehet a kemény
Sors, amit csak adott, mint az egek magok
Most a földre kövér esőt,
Majd ellenbe' ragyát vagy jeget öntenek;
Úgy ő is ma nevet reád
Víg képpel, de talán még ma meg is tipor,
Mindent elvehet ő, csupán
Egy tisztán szerető lelki barátodat,
Míg órája le nem folyand,

Nem kaphatja el, a tengereket veti
Bár közzétek; akár kemény
Kőbástyákba külön dugdos is; a soha
Széjjel szemzeni nem tudó
Gyémánt láncotokat mégse szakasztja el.
Ámornak lobogó tüze
Nem tartós; s mihelyst elcsenevésztenek
A szép szembe cicázgató
Nyájas kellemek, és pápaszemed lehúllt,
Melyen képzeleted nagyobb
Fényt látott vala, mint józan eszed lele:
A bosszú s unalom nyom el.
Boldog léssel ugyan, hogyha kis angyalod
Szintúgy lelki barátod is.
Heh! mert ritka madár ám az az ég alatt,
Mely vaktába kezedbe száll! -
Jó szív és jeles ész, jól kinyitott szemek
És sokféle tapasztalás
Kell ám, hogy kitanúld lelki barátodat!
A vérnek heve vagy sava,
Sűrűbb vagy hidegebb volta sokat tehet
Két szív öszvekötéséhez!
A mértéklet azért még nem elég ahoz,
Hogy láncok ne szakadjon el.
Sőt két pénzhe' ragadt, két buja, két kevély
Egy úton nehezen mehet.
Erkölc kell oda, jó és okos értelem,
Mely mindég igaz úton
Jár, a szép tudomány, a nemes érzés
És jó íz violái közt;
Két ily megnemesült szívek elérhetik,
Bár mértékletek öszve nem
Illhetnék: az erős egybecsatoltatást.
Mely bódog pedig, akinek
Egy hív társ kezeit tartja az ellene
Fellázadt bajok árja közt.
Nincs több olyan öröm, mint a', ha két nemes
Erkölcű hazamentekor
Egymást intve dicső tette nyomán halad.

POÉTA

Ez már ami megérdemel
Egy füzér koszorút: jöszte tehát velem,
Áldjuk mennyei kútfejét
Erkölcünknek. Az őtőle szivárogó
Szentség húzza barátomat
Egy központra velem, s kérjük az ég urát,
Hogy bódog legyen életek
A virtust követők lelki barátinak.

Óh, hív szív! te pedig jere,
Halld meg, s értsd el ezen gerjedezésimet,
És Múzsám igaz énekét
Túrd el, még ha talán néha fogyatkozást
Lelsz bennem, hanem esküszöm
A mennyekre, hogy a tölök alá lejtött
Erkölc szent nyomait s velek
Szíved tiszteletét nem hagyom el soha.

ÁLOM

A történeteken s a sok ezer bajon,
Melyek rendre velünk játszanak, a minap
Gondolkozva ledülék
Egy kis rózsabokor tövén;

Ott, a szenderedés angyali lágy-meleg
Álom ködjeivel béhehegének, és
Selymes kis kezeikkel
Szemhéjam lesimítgaták.

Már játékos eszem képze szárnyain
Hintáztatta magát, már csuda testeket,
Tündér-várat és más
Holmit kezde teremteni. -

Hát egy érdemes ősz toppan előmbe, kit
Jámbor képe s egész szívreható szeme
Nemcsak tiszteletessé,
Sőt még mennyevé tevé.

Tündér teste nem is századokat, hanem
Kezdetbéli öregkort mutatott, arany
Száján ült az igazság,
S melljén a szeretet feküdt.

Nyájas, mégis azért átszegező szeme
A vállam közei mintha jeges vizet
Öntött volna le, minden
Részecském nekiborzadt.

Mozdító inaim megmerevedtenek,
Béforrott ajakam. Végre reám mutat
Márvány ujjaival, s int,
Hogy menjek vele felfelé.

Én reszketve tudám hajtani térdemet,
S félénken követém nyomdokit, egy magas
És még semmi halandó
Lábbal nem tapodott hegyen.

Feljutván, mutat egy völgyre, hová soha
Még a napnak arany fényje le nem hatott,
Köddel van beborítva,
Melyet gőzölög untalan.

Nádtorzsok, s megavúlt zsombokok öbliből
Egy nyálkás habarék, benne teménytelen
Nép dülöngözik. Innen
Felnyúlt egy hegy az ég felé!

Tüskés oldalain állanak ördögi
Gyűlöléssel az éj ostoba lelkei,
És mérges dühödéssel
A békétlen irigykedés.

Egy kápolna ragyog fent az öreg tetőn,
Egy szép kert közepén, melyet örök tavasz,
Nyár és őszt vetekedve
Ékesgetnek, az éj oda

Kormos gyermekeit fel nem eresztheti,
Mert szent hely az. Egész táborok omlanak
Feljebb onnan alólról
A kápolna felé; hanem

A gyengék tapodó sárt, az erős karúk
Ércce lett köveket szórnak utánuk, és
A félkéz okosocskák
Lúd szárnyakkal is üldözik.

És így csak kevesen jutnak az égi fény
Látására; sokat visszacibálnak a
Sárfészekbe; sokaknak
Mérész lábokat eltörlik.

Eltévednek az út túskei közt sokan,
S tikkadtan lefelé tartanak; egy midőn
Nagy göggel szaladott, a
Kert árkába töré nyakát.

Ládd: úgymond az öreg, mennyi nem éri el
Azt a mennyei célt, melyre teremtetett,
Lássák, mit cselekesznek!
Ott áll örök előtt az út.

Nincs oly cél az egek bóltja alatt, hova
Baj nélkül szabad eljutni, az út nehéz
Voltán aki megijjed,
Válasszon gyepesebb nyomot.

Nem nyer ám koszorút, aki puhálkodik.
Menj, láss dolgod után. Azzal odább mene,
És én el nem akartam
Többé tőle szakadni; hát

Rettentő szemeket hánya reám; s vele
Csak mentem. - De mit ért? - a kegyes Ámeli
Néhány rózsalevélkét
A képemre lehúllatott.

S felrezzentem. Ihol büszke eszünk kevély
Fellengzéseit is hogy teszi semmivé
Egy-két rózsalevéllal
Egy kis furcsa leány keze.

[AMA NEMZETEK VÉRÉBEN...]

Ama nemzetek vérében
Úszkált világ zsvánnya,
Felpöffedt kevélységében
Nézd el! még azt kívánja:
Hogy harambaságának
Az a jutalma lenne,
Hogy egy Homérus lantjának
Ezüst húrján pengene.
De elesnek szándékjoktól,
Ha ily polcra kapkodnak
A vérszopók, mert azoktól
A Múzsák undorodnak.
Csak az emberi nemzetnek
Felséges barátjai
Lehetnek e tiszteletnek
Valóságos tárgyai.
Ők csak azokról zenghetnek
Halhatatlan hangjokkal,
Kik az égre törekednek
Emberi virtussokkal.
A Földi geniussának
Van tehát arra jussa,
Hogy lantozzon árnyékának
Egy hazánk Homérussa.

A MEGÉGETT NAGYTEPLOM FALAI KÖZT SERKENT GONDOLATOK

No, megvan a kár! hajdani címerünk
És régi díszünk pernye alatt hever.
Amit tehát dicső atyáink
A veszedelmes idők s bajok közt

Hol életek, hol drága vagyongaik
 Feláldozásán tudtak, az ellene
 Folyvást agyarkodó veszélyek
 Körme alól ki-kiváltogatni,
 Gyász omladékban hányja szemünkre, ma
 A fényes úttól mennyire távozáink,
 Melyen nagyérdemű atyáink
 Felnyomozák vetekedve Kodrust.
 Hív bajnokinknak mennyei lelkei
 Kik Régulusnak legnehezebb nyomán
 Törtettetek romolhatatlan
 Vára felé az örök neveknek.
 Bátran vivén a nyársakat, a kemény
 Halálra, kedves honnyotokért, ugyan
 Lássátok e szörnyű veszélyét
 Aljasodott maradékitoknak,
 Áldott atyáink! hogyha ugyan lehet
 A bődögeknek sírni, sirassatok,
 Mert vége a Palládiumnak.
 Vége van! és mi, ihol la! élünk.
 Szánjátok-e már elcsenevült fiak
 Lassú veszélyét, mert oda hajdani
 Egymás eránt való szerelmünk,
 Melyet örökbe ti hagytatok ránk.
 Sem a tatárok, vagy törökök, sem a
 Rossz nyíri pajkos nép riha tábora
 Nem tettek ennyi kárt közöttünk,
 Mint ihol a ravasz elpuhulás.
 A közhaszonról már nem is álmodunk,
 Egymást emésztjük, s bődögek atyák! jeles
 Erdemteket, hív társaiknak
 Kornyadozó nyakakon tapodják
 Némely, csak önnön hasznokat éhező
 Fukar kevélyek. Mert bizony a sasok
 Bagoly torongyokká fajultak.
 Oh, esedeztetek istenüknél
 Értünk, dicsőült lelkek! E hamvain
 Szent templomodnak, mennyei jó Atyánk,
 Im én is elbágyadva kérlek,
 Halld meg uram! Könyörülj hazámon!
 Add vissza közénk a szeretet tüzét,
 Mely szíveinkből mind kialudt! vele
 Hadd legyen e Szent hely, midőn majd
 Helyre fog állni, dicsőbb amannál.

A GRATIÁKHOZ

Óh kellemesség és kegyek asszonyi,
Kik a halandók napjait, a kemény
Történeteknek ellenére,
Melyeket öblöget a szerencse,

Eltűrhetőkké tészitek egy szelíd
Kis rajzolóással; sőt a halál komor
Tekintetén is bájoló színt
Tudtok az ember elébe vonni.

Ugyan mi csínt tett létem előttetek,
Hogy csalfa képek festegetésivel
És áltató ledérkedéssel
Öszvezavart eszemen cicáztok?

Hahogy nem illik mennybe vezetnetek
Egy véges élet: menjetek el tehát
Előlem a tündér hazába,
És nevetek ne legyen Ruzsánda.

CSOKONAI NEVE NAPJÁRA

Már a tarka mezők illatos asszonya
Udvarlásra magát nem piperézheti,
Minden cifra virágít
A nap szűze leszaggatá.

Már a lanyha zefír, páfusi lantodon
Sem szunnyad, se cicáz, duzzog az olykori
Hamvas harmatozáson
S gubbaszkodva voná magát

Vénus hóna alá. A meleg estveli
Csend már a locsogó völgyre se csal, hogy ott
Nétán Lilla kerekded
Combjával leköszöntsenek

A sás közt susogó réti kisasszonyid.
Elment a meleges gólyasereg, s vele
Minden handarikázó
Nimfák eltakarodtanak.

Hagyján! a futikák menjenek, a csalárd
Pajtáság gyönyörű tüköri. Nézd drusza,
Bachus régi barátunk
Most hirdet jeles innepet.

Vivát! érjen azért annyi Mihály napot,
Amennyit csak akar. Jó drusza mink pedig
Amennyit lehet, és azt
Mind vígságba fecsérjük el.

A SZERENCSES TÖRTÉNET

Mit látok, óh szent Istenek! álom-é?
Gyengén emelgesd kis csalogány begyed,
Lassan lebegjete, virágok,
Álmomat el ne legyezd, zefirkém!

Óh, göndör árnyék! hogyan irigyeném
Sorsod, mikor még a nap is üldözi
Könnyű habocskádat, királyném
Gyöngykebelén s ajakán. Te félhólt!

Ki megcsömörlél rossz falatid miatt
Bús életedtől, tartsd meg ölő kezed
S reményed omladéki közzül
Vesd ide mord szemed e csudára.

S nem halsz meg úgy-é? Vén idejű, szilas
Gyengébb korodban, bárha Dianna tán
Vagy Venus is hevert alattad,
Mégse hevert, tudom, ily dicsőség.

Álnok legyecskék! Szentelen állatok!
Ne merjete rá szállani. Óh te kis
Szív-bájos mozgás! Rezegj csak
Szép ajakán s szemein. Talán én
Szökdécselő...

A KÉTSÉGBEESETT SZERELEM

Húllj menykő! hegyek ormai mind csattanjatok öszve,
Lobbanj, s lökd ki magad földünk bedugult üregébe
Fúladozó kántúz! Rokkanjatok öszve kiterjedt
Égi erők! minden zúdúl a régi zavarba.
Ím! a rút habarék már mint sodródik az örvény
Forró torkában. Mely könnyen kortyan el a nagy
Minden! az elmállott fénytetek cifra világa
Mint hal, s mint elegyül a kóválygó komor éjnek
Bolyhaival! - Lássad - megenyész! kíméljed az angyalt,
S vedd ki Ruzándámat, felséges erő! kit az omlás
Nem mozdít meg örök helyedről, s tedd a haboknak
Nagy partjára. De ni! hova bolygék? Nemde reményem
Alkotmányi ezek, melyek lezuhantak előttem?
Boldog egek! hát én csak azért láttam meg a hajnalt,
Hogy tudjam honnan számlálni keservimet? Álnok
Vértörvény! ki a honőrzés színének alatta
Ótalmadra talál! most már most érzem acélos
Öklödnök súllyát. Óh hát csak azért vezetél be,
Ámító szerelem! rózsás berkedbe, hogy ottan
Első lépéssel mindjárt tüskébe tapodjak?

Csitt! ahol a most nyílt violákkal s gyenge kökörüccsel
Bészórt oltárnál gondatlan örömbe Ruszánda
Bokrétázza magát, s engem les játszi szemével,
Meglepem őt. - De minő ropogás? repedeznek a hajlék
Oszlopi! - egybe ledül! fuss édesem! édesem ímé
Egy dörgő *mars* szó porrá ordítja reményünk!
Rettenetes kétség, elnyomsz. Nincs irgalom, úgy-é?

Változhatatlan rend! ölelő karod
Meg nem hajolhat? Ránts ki tehát fene
Dárdádat, és - mi haszna kérem?
Arra se hagyja magát beszélni.

Elvesztelek hát? (rettenetes szavak)
Édes Ruszándám! s orvosoló kezéd
Meg sem tapintá bélyukasztott
Mejjem örök sebeit; se számból

Nem hallhatád meg mostoha sorsomat,
És hogy keservem száma telyes legyen,
Nem nyugtat egy felejtethetlen
Elszakadáskori: Isten hozzád.

ÉNEK A HOSSZÚ TÉLHEZ

Óh, meddig kell még a nyers szél
Dérdúrságát szenvednünk!
Engedd már óh makrancos tél,
Zúzos lárvád elvetnünk!
Vidd el rólunk vad honjába
A mord éjszak tunya seregét:
Hadd láthassuk pompájába
A vidító kikelet egét!
A gémborgő természetnek
Engedj egy kis tágulást;
A sok béburkolt életnek
Lágy szellőtől újulást.
A madár hadd csimpalykódzon
A bimbózó csere tetején;
Egy kis fűszál hadd nyújtódzon,
S egy szem harmat legyen a hegyén
Akkor mink is megfrissülvén
A tavasz jóvoltából,
S új lélekkel felperdülvén
A sut rekkent zugjából,
A zsendülő természetbe
Víg énekkel ki-kiszaladunk:
S egy-két verset tiszteletbe,
Csak halj meg tél, neked is adunk.

AZ ELSŐ OLVASZTÓ SZELLŐHÖZ

Idvez légy óh lágy szelletnek
Első nyájas párája,
A szendergő természetnek
Felserkentő postája,
Jer, végy bosszút csendességgel
A méreggel tele szeleken,
S hirdess békét víg lengéssel
A megdurvult komor egeken.

Majd a mord tél vasmarkának
Jámbor meglágyulásán,
S a fagy zúzos páncéljának
Harmattá lett válásán
A szép környék örvendezvén
Zöld bársonnyal befedi magát
S áldoz néked, tömjénezvén
Fűszerszámos viola szagát.

A kis tollas nép zengését
Hallom már a berkekben,
Pusztult honjok zöldülését
Sürgetvén víg énekben,
Járd bé kis szél lengéssel
A gyöngyellő ligetek ölét,
Háladásul majd ott vedd el
Érző szívünk öröme jelét.

A TAVASZHOZ ESTENDÉN

Itt vagy hát már óh kezdetnek
Legfelségesb példája,
A felserdült természetnek
Nagy pompájú mátkája!
Jer, tiszteljük szűz keblébe
Hol kis zefír puha szele leng
S a rábámult csendességbe
Egy andalgó fülemile zeng.
Itt, hol még egy bóduló is
Egy percet meghiggadna,
Egy országot feldúló is
Lágy érzéssel borzadna,
Itt érezzük, hív pajtások,
A szent erkölcs nemes erejét,
Hadd kapkodják másutt mások
A képzelt jó buja kebelét.
Jertek, hívek, s a gunnyasztó

Hajnal lassú lángjánál
Áldozzunk a szívforrasztó
Egyesség oltáránál,
A titkok szent egyházának
Igy ballagjunk falai körül,
Míg a kétség árnyékának
Bóldog lelkünk felibe nem ül.
Addig a szép természetben
Hordjuk tisztán szívünket,
Még itt egy ily víg életben
Kezdjük dicsőösségünket,
Hadd búzgassa mindég vérünk
Jó erkölccsel tele szeretet,
Úgy mindent oly vígan érünk,
Amint értünk ma kikeletet.

AZ ÉN KIS KERTEM

Óh, jóillatú szép virágim,
Gyönyörűségim s mulatságim!
A nagy forróságok megfőznek,
Vizeim enyhíteni nem győznek,
Plánták, kiket magam vetettem,
S különös gonddal ültetgettem,
Már fejetek le kezd hajolni,
Nem győzlek eléggé locsolni.
Hát ti, megragadt kis óltások?
És ti jól indult fokadások?
Szép növéstek megszűnt újulni,
Gyenge hajtástok kezd sárgulni.
Reményemet, óh, ne fojtsátok,
Élteteket tartóztassátok.
Ne sáppadjatok, óh, levelek,
Ma reggel, hogy öntözgettelek,
Ragyogónak láttam a napot,
Hogy a láthatárra felkapott
Fényes képe még alig vólt fent,
Hogy mindjárt egy kis fellebbe ment.
Mikor a nap ekképpen jó fel,
Nem marad akkor az első el.
Forróságát a levegőnek
Régen értem ily rekkenőnek,
Óh, zödségeim, reményljetek:
Az ég jól térszen ma veletek,
Mint mikor a vízen cicázik
Zefír, s pelyhecskéje megázik,
És úgy nyirkos lebegésekkel
Játszik a ránéző képekkel:

Született olyan ez a szellet,
Amely most éppen rám lehellett.
Ni-ni! már amott az ég alján,
Amott nyári napnyúgot táján
Mintha nagy füstöt látnék gyűlni,
A láthatár kezd setétülni.
Örüljetek, óh, szomjú kertek,
Még ma tápláló lelket nyertek!
Postái a terhes felhőnek,
A szelek jobban-jobban jönnek,
S felfűván a pitlélt porokat,
Mint keverik velek magokat!
Most mintha pusztítani jönének,
Mint dűlnek a fák tetejének,
Mintha le akarnák nyomkodni,
De kezdenek immár lassodni.
Már emelkednek tolongással
A fellegek, tele áldással,
Mint lopogatják el az eget,
Rátolván a habos szőnyeget.
Már lobognak a villámások,
Már hallik is lassú morgások.
Az apró-cseprő muzsikások:
Pacsirta, fülemile s mások
A természet nagy basszusának
Dörgésére megnémulának.
Nyomúl a felleg, jobban dörög,
A csattogás ropogva görög
A megsűrűdött levegőbe.
No, most lecsapott a mezőbe!
Minden állatok ijedtekbe
Futnak, s repülnek enyhelyekbe.
Csemeték, elevenedjetek,
Félholt plánták, emelkedjetek,
Szép virágaim, vidúljatok,
Nektárral majd megrakodjatok.
Mintha látnám már a gyöngyöket,
Melyek meglepnek benneteket,
Majd a leányok leguggolnak,
S titeket gondossan szagolnak,
Mondván egymásnak gyönyörködve:
Óh, jobb szagúk így, mint leszedve,
Majd hogy mutogatják újjokkal,
Hogy fog függő gyémántotokkal
A megmosdott napfény játszani,
S benne rezgő lángnak látszani,
A kezemre egy szem cseppent már,
Felmegyek, mert az ebéd is vár,

Itt hagylak hát, Isten hozzátok,
Ő viseljen gondot reátok.

Óh mely méltóságos szemlélet,
Mely egy rosszlelkűnek ítélet,
Kit a villám, pattogván széjjel,
Fenyeget megannyi veszéllyel,
Melyben a bölcs tégedet fellél,
Fő jószág, ki által minden él.
Még eddig csak nagy cseppek hulltak,
Már egyszerre neki zúdultak,
Amint sűrűn lefelé jönnek,
Mely ezüst színű recét szőnek,
Melyet, míg közte szaladoznak,
A villámok megaranyoznak.
Ők zendülnek, ezek zuhannak,
S együtt mely szép hangzatot adnak.
Barátim, édes lesz a falat
E mennyei muzsika alatt.
Jer, örvendezvén az egekkel,
Együnk és igyunk víg lélekkel,
Áldván a természet jó atyját,
Ki táplálja minden állatját,
Ki a láthatatlan párából
S sok ezernyi szerek langjából
Felhőt hirdet a levegőbe,
S essőt ad alkalmas időbe.

De már ritkúlnak a fellegek,
Tisztulni kezdenek az egek.
Jerünk, szívjunk friss illatokat,
Lássunk tajtékos patakokat.
Ni! a gyermekek feltürkőzve
Ott a giz-gaszt hogy tolják öszve,
S átadván a sebes folyásnak,
Benne lábokkal gödröt ásnak.
Amaz mélységét méregeti,
Elcsúszik, s a többi neveti.
Óh bóldogok! kik így játszatok,
S a jövődre nincs gondotok.
Melyben talán a bajok árja
Élteteket nagy zajra várja. -
Ni csak! a ludak mint kötődnek
A zajjal, s benne hogy fürödnek,
S hátokat megmosván állokkal,
Mint csapják a vizet szárnyokkal.
A toronkász libákat fère

Hogy csapja a víz a szélére!
Ott egyik nyakát nyújtogatja,
Másik a tollát tisztogatja. -
De jerünk, hagyjuk itt ezeket,
S nézzük az elment fellegeket,
Áldott szolgálatajokért, jertek,
Nézzük, az egektől mit nyertek.
Látlak már felhők koronája!
A természet legszebb munkája!
Tebenned látom egy rakásban,
Amit festett mindenben másban.
Téged a nap tett örömébe
Pálmául a felhők fejébe.
Nézzük már a virágokat is,
Lássunk kis szivárványokat is,
Nézzük, a napra hogy nevetnek,
Kitől már ismét nem félhetnek.
Némelyik kinyílt örömébe,
Másik cseppet szorít keblébe,
Némelyik tömjénzi jó szagát,
Másik bókol, leiván magát.
Egyen oly szép a csepp játszása,
Mint egy síró szűz mosolygása,
Másiknak úgy függ leveléről,
Mint a gyöngy a szépek füléről...
Hogy Márstól végkép búcsút vettem,
Nyúgodalmamat itt kerestem,
Mások baját nem irigyelvén,
S a természetet énekelvén,
Ott egy kis bodza árnyékába
Elmélkedett szívem magába;
Gyakran onnan szántam azokat,
Kik bódúlva ölik magokat
Vagy a szívrontó fősvényiséggel,
Vagy lélekgyötrő kevélységgel.
Ti, nyughellyeim már elmúltok,
Zöld sephedékkal béborúltok.

De tán nem kellene heverni,
Próbálnánk e tengert kimerni,
Óh bizony, mindent elkövetek,
Kis növények, csak éljetek,
S majd kérem az előljárókat,
Vigyék el gyilkos árkokokat,
Amerre szabadabban mehet,
S ily rettenetes kárt nem tehet.
Hol az úr atyja szolgájának,
A fejedelem országának,

A tiszta viselő seregének,
Az előljáró helységének:
Ott azon könnyen segítődik,
Ami által kár tetetődik;
A boldogság a víg étellel
Ott ölelkeznek szeretettel:
Ne csüggedjünk hát munkáinkban,
Bizván ily kegyes atyáinkban.

SZÜKSÉGBEN SEGÍTSÉG

Mind egy célra kell sietnünk,
Mind egy úton ballagunk,
E pályát hogy kell követnünk,
Mind jól tudnánk azt magunk,
Óh jól tudnánk, hogy egymásnak
Közös segítségivel
E világi vándorlásnak
Könnyen bírnánk terhivel;
De azt véljük, hogy rózsákat
Csupán úgy szakaszthatunk,
Ha egynehány jámborkákat
A tövisbe buktatunk;
Hogy az élet édes mézét
Szánkba csak úgy nyelhetjük,
Ha a mások szája ízét
Keserűvé tehetjük;
Hogy útunkban dicsőséggel
Csupán csak úgy járhatunk,
Ha másoknak kevélységgel
A nyakára hághatunk.
Ez ellen már hány ezrek
Irkáltak, de hasztalan,
Mert csak gyötrik az emberek
Az embert minduntalan. -
Bűnnek lelke! ki földünknek
Színét így elfoglalád,
Csak tapodd hát életünknek
Minden szépségét alád.
De tudd meg, hogy a jó szívet
Meg nem tántoríthatod,
Bár elővégy minden mívet,
Amivel bosszanthatod.
Buja! Bátran dobzódhatol
A szegények zsírjából,
Ha jobb, amit kikaphatol
Az éhbel-hólt szájából;
De a bálók majd elmúlnak,

S ha kifarsangolhatunk,
Álorcáink majd lehúllnak,
S akkor majd mi múlatunk.
Csikarj te is szegény fösvény!
Élj húzással-vonással:
Majd ha elfogy ez az ösvény,
Megalkuszunk egymással;
Bár bírós légy, s mindenemet
Kényed szerint nyeljed el:
Egy magamnyi sírhelyemet
Ott tán csak nem perled el.
Vad erőszak! rút kevélység!
Gázolj bátran bennünket:
Jó barátok lehetünk még,
Ha lejárjuk terünket.
Vedd el minden szabadságom,
Lássad, hasznát hogy veszed:
Én ott kezdem méltóságom
Majd, ahol te végezed.
Az igaz, hogy ily reménynél
Sovárogni unalmas.
Mert addig a torkos elnyél,
Elgázol a hatalmas.
De hiában! mert más mód nincs,
Hordjuk tisztán szívünket,
Mulattat is ez a nagy kincs,
Dicsőít is bennünket.

A TAVASZHOZ

Már a gyenge kökörös fel-felemelgeti
A nyálkás avarok leple alól fejét
És pelyhes koszorúját
Lassanként nyitogatja ki.
Jer, lágy szél, jer! öleld és nyalogasd körül
A felkölt gyereket, jer, nehogy a fogas
Fény megverje szemével,
Vonj enyhébb levegőt reá.
Már sok kis madarak messze kerülgetik
A füstös levegőt, melyben az emberek
Szomszédsága miatt nem
Legbátrabb telelés vala.
A kedves szabadért megvetik a gyanús
Kézzel szórt eledelt, melynek alá fogó
Lépet rejte az álnok
Embernek ravaszabb fia.

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLYHOZ

Mély hallgatás van a hideg ég alatt,
Már megfakult rét puszta barázdain
Haldoklik a Természet, a nagy
Munka után pihenésre készül.

Hol vagynak a víg erdei lantosok
S búbos pacsirták hajnali éneki?
Megszüntek. A dér, zuzmaraz s hó
Jéglakatot vete ládd-e rájuk.

A csorda, mely nemrég szabados mezőn
Tépázta a rét tarka virágait,
Most zárva kérődzik fanyar szal-
mája, csuhéja sovány korójján.

A lomha télnek zordonos éjjele
S álomhozó jégyszőnyege béfede
Mindent, szemed bármerre vessed,
Egy örök éjtszaka álma borzaszt.

Úgy van, Barátom! s mind ezek azt teszik,
Hogy egy örök tél várakozik reánk,
Melyet ki kell, megtudd, aludnunk
A Lybitina setét üregébe.

Meg hát az ifjú vér pezseg és öröm
Órákat ígér, mit zsugorogsz, igyunk,
Jer, egy palack édes tokájert,
Majd eleget nem iszunk, ha nem élünk.

NÉHAI DEBRECENI FŐBÍRÓ DOMOKOS LAJOS HALÁLÁRA

Horác hatalmas lelke! ki számtalan
Időkre nyúló életeteket merél
Igérni lantos verseidnek,
Vétkezem-é, ha nevedre vágyok?

Nem, sőt ha mindjárt vétkezem is, merőn
Nyomodba lépek, már ihol a paizst,
Miként te, szintűgy elvetettem,
Csak hogy igaz követőd lehessek.

Te Lolliusnak címeres életét
Hosszúra nyújtád, én se szabok határt
Rezegve zengő verseimnek,
Míg valahol magyarul beszélnek.

S nem engedem meg, hogy Domokos nevét
Írígyletségek éjje borítsa be,
S ha érdemét kizengi Múzsám,
Gyenge, zokog, s kesereg kimúltán,
Ne éljen önnön kénye szerint, kire
Hazája lelkét bírta, nem éle ő,
Ne légyen egy ember magába,
Sok vala ő, sok is a mi híjjunk.
Dicső halandó! mely keseregve néz
Az árva község, a közügy és ez a
Bajnoktalan vallás utánad.
Mely sok ezernyiszer ásna még fel!
Kicsinyhitűek! nemde nem így vala
Az atyja Márton hunytakor is, pedig
Láttátok ő képét fiában,
Mert hiszen a nagyok a nagyoktól
Lésznek, ne szűnjön senki reményleni,
Engedd atyáink Istene, hadd legyen
Háládatos szívünk örökre
Oszlopa a Domokos neveknek.

A MEGELÉGEDÉS

Jövel, magad légy óh meglelégedés!
Mértékszínórom, sőt vezetőm, mikor
A nagyvilág tövisszes útján
És szövevényei közt nyomozlak. -
Bé voltam a szent helyekig, és egész
A borzadásig telve-telék kegyes
Áhítózással s tisztelettel,
A szeretet kimeríthetetlen
Nagy kútfejének színe előtt: kinek
Mindenttudó bölcs lelke belát egész
A titkokat fedő vesékig.
Boldogok, akik ezen nagy Úrnak
Szolgái, mondék: megvetik a világ
Csalóka fénnét és meglelégszenek,
Hahogy szelid erkölcsök által
Jóra vezérlehetik a veszendőt. -
Meghökkenék és hátraesém, mivel
A tisztelendő égi libériák
Alatt sok ördögök cselédt
Kelle valóba előtalálnom.

Hol vagy! kiálték, óh, meglelégedés!
 Hisz a ravaszság, a dühös üldözés,
 A nagyravágyás és irígység
 Nem lakozik veled egy tanyába.
 Rezgő inakkal lépegeték odébb. -
 Atyám, ne kísérts, sőt szabadíts meg a
 Gonosz kezeiktől. A te fényes
 Képviselődhö' megyek keresni
 A lelki békét. - Hát ti kemény falak!
 Feszes vitézek! fegyverek! és arany
 Jármú cselédek! tán tirátok
 Bízta csudállatos őrizését.
 Uram, bocsáss meg, kötve hiszek, gyanús
 Amott az együgy; itt ez az úri fény. -
 Sok a porig nyomattatott nép,
 Nem lehet addig az ő királlyok
 Boldog. - Fogadd fel, kedves Atyánk! ügyét
 Az elgalázolt jó fiaidnak, és
 Mutass palánkot a kevélynek
 S tiltsd meg az emberi vérszopókat:
 Majd akkor aztán a meglelégedést
 Rajtad tanuljuk, mert ki-ki űzheti
 Közjóra célzó hivatalját
 Akkor egész az elégedésig.
 Addig bocsáss meg, jó meglelégedés,
 Hogy nem kereslek. Mert ki találja ki,
 Mely'k láncokon vagy mely'k üregbe
 Mézeled a letapodt igaznak
 Mérgelt falatját. - Boldog az, aki a
 Másolhatatlan sors dühödése közt
 Tisztán verő szivét tapintván
 Simogató kezéd ott találja.

AZ ÉLET [I]

Rövid egy nap életünkbe!
 Nohát örömbe töltjük.
 Rövid egy nap éjtszakája!
 Nohát igyuk keresztül.
 Rövid egy piroska hajnal!
 Nohát heverjük által.
 Rövid életünk! nohát egy
 Lagzit tegyünk belölle.

AZ ÉLET [II]

Fiúk örömbé töltjük
Szűkön szabott időnket.
Szeressük, ami furcsa.
Ne vessük, ami bangó.
Hát a töméntelen bajt
Hová tessük nyakunkról?
Biz azt, fiúk, borozva
Fecseljük el naponként.

ÉDES DRUSZÁM!

A földbenyelte Kondé
Dézsmálta jó boromból
Van még vagy egy csebernyi.
De héj! kevés a hordóm,
Ezt is ki kén ürítnünk.
Hogy a nagy Úr megáldjon,
Segíts kiöblögetni.
Úgyis Kabán kiszáradt
A porhanyó garadján
Tán a köhécselőd is,
Vagy a kotús vizektől
Nád nőtte bé az órod.
De hátha tarka békát
Találhatál meginni,
Gyanús az a veszett víz.
Eredj le csak te Szári,
Hozz a szegény fiúknak
Egy kis - hiszen tudod már,
Héj, jó fiuk vagyunk mi.
Szerus druszám! igyunk no!
Hiszen bohó csak így foly
Emphatice az élet.
Rövid egy nap életünkbe,
Nohát örömbé töltjük.
Rövid egy nap éjtszakája,
Nohát igyuk keresztül.
Rövid a piroska hajnal,
Nohát aludjuk által.
Rövid életünk. Nohát egy
Lagzit tessük belölle.

JÓ A BOR

Kiköltözött azoknak
Az ész kabak fejekből,
Kik vízbe telhetetlen
Lúdnak való torokkal
A bort merik gyalázni.
A bort! az éltető bort!
A bort! ama nagy Isten
Képére alkotódott
Bölcs ember oktatóját.
Be messze elfajultak
Noé atyánk eszétől,
Ki a töméntelen víz
Peshedt nyomát azonnal
Borfával ülteté be.
Áldott emlékezetben
Maradjon én előttem,
Mert én ha rá botolnék
Száras porára, tüstént
Jó borral önteném meg.
Héj, kár gyalázni a bort!
Hiszen ha a garadra
Felöntök én, ki nállam
Az ég alatt vitézebb?
A legnagyobb vezér sem
Furfangol oly manővert,
Mint a fejembe készül.
Elbújhat a világnak
Minden mihaszna bölcse,
Ha néha kótyogóson
A fizikába vágok
Vagy astronómizálok.
Forog nekem nap és föld,
Sőt a sut is megindul. -
Ha én amúgy busáson
A torkomat megöntöm:
Hozzám jöhetsz tanulni
Bízzást akármi nyelvet;
Úgy is tudok beszélni,
Hogy egy igaz teremtés
Sem érti e világon.
Ha a fejem nem olyan,
Amint magam szeretném,
Egyszerre finumabb ész
Tudok belé locsolni.
Rebelliót ha érzek
Belső monarchiámba:
Egy jó palack-kommandó

Lecsendesíti tüstént.
Ki a király, ha én nem!
Héj, kár gyalázni a bort!

A SOK BAJ

Héj, jó fiúk! be sok bajt
Kell érni e világon;
Meg hány ezernyi bosszút
Kell nyelni a becsület
Útján bakácsolónak.
Csak végye gondolóra
Akárki, úgy találja:
Hogy sok cudar gazember
Csupádokonn azért van
E jó világra csapva,
Hogy másokat gyötörjön.
Hogy a gutába nem tud
Az a goromba csürhe
Békével ellegelni?
Jobban körülszenvén
Itt léte kurtaságát,
Mely oly hamar lerusszan,
Mint szinte egy csupor bor
A porbelepte gégen.
Fiúk! örömben töltjük
Rövidre tölt időnk.
Szeressük a barátot,
Ne vessük a bolondot;
Hát a töméntelen bajt
Hová tegyük nyakunkról?
Biz' azt, fiúk, az egymást
Váltó palack borokkal
Fecserljük el naponként.

A KÖLCSÖNADOTT GYÜMÖLCS

Jó lány! jut-é eszedbe,
Hogy míg kicsinke voltál,
Kertembe bármi zsendült,
Mindég te kóstolád meg?
Hát a' jut-é eszedbe,
Mit mondtam olykor-olykor?
»Kis lány! te is ha zsendülsz,
Számomra tartsd magad meg!«

Akkor te csak virágzál,
De már pirúl gyümölcsöd.
Nohát fizess meg, édes!
Csak annyi csókot adj bár,
Ahány szem epret adtam.
Ha többre megy, se sajnáld,
Ikább egész bigecském,
Legyen tiéd, de én is.

AZ ÚJJ BOR

Be jól esett, te kislyány,
Zsendült cseresznye szemmel
Zsendíteni a szerelmet.
Be jól esett az első
Piross epert pirossabb
Szácskádhoz illegetnem.
Guggon, tudod, be jó vólt
Csipegetni zsenge szőlőt,
De levét ezerszer is jobb
Dúdolva szürcsölésznünk.
S eszemadta kis kezedből
Mogyorót szemelni hozzá.
Sokáig élj, gyerek bor!
Nőttön neveld tűzünket.
Ámor, te is! ki nádcsőn
Szopatsz velünk szerelmet.

CICÁZÁS

Cicázzatok, leányok,
Cicázzatok, galambim.
Míg egy fiú öléből
A másikig repülni
Nem fajtalan ledérség.
Míg a fiú irígyen
Nem nézi, hogy kiszöktök
Szorongató kezéből.

Cicázzatok, leányok,
Cicázzatok, galambim,
Míg a ledér cicának,
A körme nagyra nem nő,
Játéka csak ciróka.
Kacsintsatok hol ennek,
Hol annak a szemébe,
S repkedjetez közöttük.

Cicázzatok, galambim,
Míg egy hegyeske körmű
El nem ragad magának,
Már akkor ám ha pajkos
Cicuska csal cicázni,
Kackit kiáltsatok rá,
Mivel hiúz szemekkel
Lés a gyanakszi kandúr.

SZÍVEM, ESZEM

Ama diós tanyából
Egy kis vidor leányka
A vízre vőlt, s edénnyel
A kútba visszacuppant.
Oda pattanék, kikaptam.
Ajakának és szemének
Rezgési megköszönték
Azon elandalodván,
S a hamis kicsente szívem.
Hogy szívemet kiváltsam,
Bokréta-szedni mentem,
De az ő badár szemétől
Nem leltem egy virágot.
Epret kerestem menten,
De szája bíborától
Eperre sem találék.
Szívem tehát csak ott van.
Add szép szemed, te kislyány,
S mogyorónyi szádat érte.
Ikább kipótolásba
Eszem is tiéd maradjon.

JÓ BOR, SZÉP SZEM

Ha te is, valódi jó bor,
Szikrádzol a pohárba,
Te is, kacsongató szem,
Szikrádzol a szemembe!
Csuda-é, ha néha szívem
Miattatok kilobban,
Jó bor s kacsongató szem!

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY HALÁLÁRA

Él-é a síron túl vagy nem az emberi lélek?
Ezt a kérdések kérdését a mi Vitézünk
Fejtegeté; de mivel nem akadt nyitjára előlről,
Túlhanról akará még megvizsgálni. Azonnal
Kettényílt az örök titok kárpitja előtte...
Ő bément s széjjelnézett. Látván a halandók
Gyenge világa elől elrejtett mennyei pompát,
Gondolatit szárnyára vevé a lelki dicsőség,
És ő még fül nem hallott szent angyali hangú
Énekek énekein kezdé dicsérni az élet
Felséges voltát, mely várja az emberi lelket.
Megtetszett kedves zengése az angyali karnak
S mennyei múzsának lelkét ottfogta. E halmot
Hamvai tisztelik, és gyönyörű munkái hazáját.

CS. ET F.

CS MAGÁBA

Vagyok-é én? vagy nem? azt csak nem kérhetem:
Mert azzal magamat magam kinevetem.
De hogy hol? S mi vagyok? és mimódon élek?
Mi ez itt, s mi vólt az, amiről eszmélek?
Csak álom vólt-é az? vagy pedig ez álom?
Különös! magamat hogy fel nem találom!
Semmi lettem? Óh, ez nem semmivé levés!
Álomnak sok, sőt tán az álmom vólt kevés.
Mi nagy dicsőség ez, mely ragyog felettem?
Melynek, úgy tetszik, hogy egy fényszála lettem,
Mert középpontjára érzem, hogy siettet
A fő esméretre vonzó szent szeretet.
Tán ez az élet az, melyet míg álmodtam,
Ott a porban, legfőbb kérdésnek tartottam?
Hát ennek vólt olyan nehéz a fejtése?
Isten! mely homályos a lélek nézése,
Míg ama setéség völgyén raboskodik
S a test koldusbotja után vakoskodik.
Imé felhánytam az új és vén könyveket,
Megkértem a világ imádta bölcseket,
S ha visszaeszmélek, hogy ki-ki mit mondott:
Egyik nevetséget, a másik bolondot,
Szegények! nem csuda. Sőt hogy is lehetne,
Hogy a vak a napról tisztán ítélhetne?
Érzi, hogy melegít, de azt nem gyanítja,
Hogy az még őtet is megvilágosítja.

Neki azt hinni kell, s ha képtelenség is
Előtte, mindegy, mert ragyog a nap mégis.
Vóltam hát! Vagyok is! Érzek is, hanem ez
Elevenebb annál, amint a test érez.
Vagyok! De mi leszek? itt fényt s dicsőséget
Látok; amott távol homályt s setétséget.
Egy édes vonszódás ehez ragaszkodtat,
Amattól egy tiszta érzés iszonyodtat.
Óh, vajjon mi róllam az egek végzése?
Bezzeg még ez ám a kérdések kérdése.
De ihol egy hozzám vonszódó fényt látok,
A szent fények közt is vagynak tán barátok?

F

Be boldog, aki aggodalmait szegény
Testével a porban hagyá.
Sírcímed alján hadd heverjen, óh Vitéz
Barátom, a világi gond.
Ne félj! Csupán az eltökélve kárt tevők
S a jóra érzéketlenek
Szenvednek itt örökre tartó kínokat.
Ama setét ködoszlopok
Zárják el őket e dicső világi fény
Megszentelő sugáritól:
De a nemes lelkek, habár képzéseik
(Mint olykor-olykor a miénk)
Hibások és idéetlenek lehettek is,
Itt érik el nyúgalmakat.
Jövel tehát a gyáva test ezer hagymázitól
És rabbilincsétől szabad
Lelkünk repüljön a világos esmeret
Szárnyán egész az Istenig!

CS

Dicső barátom! már te ez új világ
Titkába fennyen jársz; de az én gyerek
Lelkem pehelyét még ama föld
Lanyha szerelme magáho' szívja.
Engedj csak egyszer visszatekintennem,
Hadd nézzem, egy-két régi barátaim
És jó hazám mint tisztelik meg
Hólta után az igaz poétát.
Hozzánk ragyognak (bármi szemérmesen
Titkoljad) áldott orvosom! a csupán
Hasznos leső nép közt szokatlan
Tetteid. - Égre lobog fel a te
Jótéteményed lángja is, orvosi
Szerrel segitöm. - Árva szülöttem

Jó atyja! szíved érdemének
Tiszteletet tesz az égi tábor.
Mind! Mind! barátim! mind köszönöm nevem
Díszére célzó fáradozásokat!
Fénytársam! óh, máris haladják
Ennyi sok áldozatok reményem.
Nézd! síromat nézd! most koszorúzza fel
Egy hív barátném - Oszlop! Akármilyen légy
Bernárd hegyén a Nagy Vitéznek:
Nyert koszorúm gyönyörűbb tenállad.

F

Érzettem én is, amit oly elmerülve érzel.
Gyerekkorunk csecseit. Megért időnkbe szint illy
Örömmel emlegettük. - Óh, mint örültem én is,
Mikor egy nemes barátom poromra tiszteletből
Leültetted az akaszt. - De mit ér neked, Vitézem,
Egy gyenge rozmaringszál? Szentségtörő kezeknek
Zsákmánnya lesz az ügyis. - Szébb egy virágos akász.
Tovább is él ez annál.

CS

Nékem télbe is egy zöld koszorú fedi
Békés homlokomat, bár ha letépi is
A rablásra szokott nép,
Mást függeszt oda kedvesem.
Mert a cél csak az, ott hogy koszorú legyen.
Ákászod se soká tarta, barátom, az
Nincs már: a barom ember
Kártékony keze törte le.
A természet ugyan vátig erőlködött
Sarjadtatni letört címedet; azt viszont
Bosszújára barátod
Védjének, lepocsíkolák.

F

Örök valóság! engedelem legyen
Szent tisztaságú fényed előtt nekem,
Hogy égi díszem ellenére
Részt veszek a nyomorúlt világi
Történetekben. - Szent seregek! kiket
A nagy dicsőség elragadott, örök
Esméretünk felséges útján
Ily alacson lebecsátkozásért
Ne feddjetek meg. - Még csecsemőkori
Lélek barátom! mennyei célra nyílt
Pályádat egy kevés időre
Hogy zavarásba hozom, bocsáss meg.

Jövel, tekintsünk vissza, ez otthagzott
Kis bolyra. - Nézd, mint gyötri magát amaz:
Rakásra mit gyűjthetne. Másik
Mint akar a tetejekre mászni
Gyengélkedő testvéreinek. Miként
Rugdossa széjjel némelyik a rakást.
Amaz hogy ás-vés. - Nézd, az álnok
Mint temeté el örökre társát.
Hogy e dicsőült élet eránt kevés
Itélletek van, csak hihető; hanem
Hogy a kigyomláló halál is
Számba se jöhet előttök, a' már
Megfoghatatlan. Nézd! Amaz életét
Dühös kezekkel vette amannak el;
S már gőzölő testét megette:
Mert fejedelmei rákapatták.
A víz fejről árad alább. - Amott
A győzödelmes, hült tetemét megölt
Társának a vadakra bízta:
Mert fene tigrisek a vezéri.
Emitt! a hervadt testet alázatos
Képpel letették atyjaihoz. Behányt
Sírjára pompás jelt faragtak:
Úgy, de mit ér? szabadon bocsájtják
Reá az erkölcs mocskait. Ott, ahol
Szentségtörőktől díztelenítettik
A halva fekvők nyúgodalma:
Nem csuda ám, ha pocsék az élő.

CS

Hagyd el, barátom! Jó, hogy azokra nincs
A lelki rend is bízva: bizonynyal úgy
Barmoknak és kedves lovoknak
Lelke is itt legelészne köztünk.
De nem mosolygasz? ott ama híveik
Sírjára gonddal nyári virágtövet
Ültetgető jámbor seregre.
Ott, hol az ész nemes érzéssel
S szent borzadással tiszteli a derék
Lelkek leroskadt házait, és szelíd
Elmélkedésre serken a szív:
Mennyei tán az igazgatás ott?

F

Boldog halandók, kiknek az ég kegyes
És bölcs vezért ad.

CS

Boldogok ám.

F

Jövel!

A megdicsőültek világa
Már nemesebb figyelemre szóllít.

[HÁT CSAKUGYAN NEM IGAZ...]

Hát csakugyan nem igaz: hogy az olyan cifra virágnak,
Mellyet ezer közzül a természet, kijegyezvén
Teljesnek remekelt, sohasem várhatni gyümölcsét!
Megbizonyítád ezt, díszes növevénye hazánknak.
Mert buja szirmokkal koszorúzva derült ki virágod
A nagy eszek pompás tábláján: mégis ihol már
Magvát is meghozta. - Ne szűnj markodba nevelni,
Óh, jó Gondviselés! e szép növény szüleményét.

127. DÍCSÉRET

Óh, mely nagy az oly ember boldogsága,
Kinek igazán gyűlt minden jószága;
Ki híven jár a magáé körül,
És a hamisan jöttek nem örül.
Bóldog, aki az álnok nyereségre
Átkot mer kérni, felnézvén az égre,
És kinek jó lelkiismérete
Útján mégyen szüntelen élete.

De jaj! akinek az Isten törvénnye
Nyilván mondja, hogy hamis keresménnye!
Romlást okoz felebarátjának,
Kárhozatot gyűjt önnönmagának.
Jaj annak, kinek szerzett gazdasága
Csalárd lelkének tanúbizonysága,
Kit elhagyott lelkiismerete,
S a baromhoz hasonló élete.

Óh Isten! áldd meg foglalatosságom,
Melyben szent tetszésed által nem hágom;
Vezérelj hozzád vágyó lelkemet,
Hogy tőled várjam nyereségemet;
Azt tartván hasznos vevésnek, adásnak,
Melyben nem csaltam s kárt nem tettem másnak,
Melyért szent orcádnak ítélete
Előtt nem bánt lelkem esmérete.

HORTOBÁGYI DAL

Óh, te áldott Kanahám,
Hortobágy mellyéke!
Beh sok szegény legénynek
Vagy te menedéke,
Jó paripán ugratod,
Pénzt adsz erszényébe,
Szép menyecskét karjára,
Jó bort a kezébe.
Itt a szegény legénynek
Uraság a dolga,
Heverészhét kedvére,
Nem lebernyés szolga,
Van húsa, szalonnája,
Öt örü bundája,
Szép zöldellő mezőben
Legel a marhája.
Óh én édes Istenem!
Adj jó békességet,
Fordíts el országunkról
Döghalált, inséget,
Hogy ehessük békével
Zsíros kenyerünket,
Áldj meg uram, teremtőm!
Jó borral is minket.
Csaplárosné, galambom!
Tölts bort a kupába,
A szegény magyar legény
Hadd igyon bűvába;
Pajtás! Isten áldjon meg,
Őrizzen a kártól,
Vármegyétől, fiscustól,
Töröktől, tatártól.

A KRUMPLI

Egykor nagy fellellegszakadás volt, a zabolátlan
Szél a századokon élő fákat töveikből
Döntögeté; izmos gyökerek mormolva halomnyi
Földdel moccant fel. Szomszédjokat a belecsattant
Ég ropogó tüze pukkantotta diribre-darabra,
A rohanó zápor jéggel morzsolta törekké
A lepocsékkolt szép gabonát. A krumpli is úntig
Ögyelgette bűdös indáját; csak letapasztá
Őtet is a zivatar, s szétmállva fedezte be halmát. -
A vad idő elment; a rémült ember utána

Sáppadtan nézett, kóldús pálcára jutását
S éhen haldokló hív társának s gyerekének
Ínségét mélyen képzelvén. Messze határról
Eljött a takaró, de fejét csóválva tovább ment.
Egy lakos, aki csupán krumplit termeszte, mivelhogy
Földje igen szűk volt, sarjadzani látja vetését,
S a cudar inda alól kenyeret vájkála fel ősszel.
Ezt látván a több lakosok, felhagytak az áldott
Búzatenyéztéssel; s inkább sóvárganak ikrás
Krumplijokon, mintsem gondoskodnának az élet
Bő termő idején szükségre való kenyerekről. -

*

Nemzetem, így jársz majd, egy náladnál szaporább nép,
Bár sikeretlen is ő, magod a földből kiszorítja.

PASQUILUS IN WOLFGANGUM IBRÁNYI, 1815

A természet örök rendjét egy emberi végzés
Megzavará, mikor a bárány ártatlan ügyéhez
A felsőbb hatalom jussát farkasra ruházá.
E zavarást az örök végzés elnézte sokáig.
Végre elég! így szólt, s ím a természet előbbi
Rendje azonnal előállván, a vérbe feresztett
Bárány lábainál a farkas alélva rogyott le,
S bosszús élte morogva futott el az éj üregébe.
Óh magyaroknak erős, bölcs és szent Istene! Jámbor
Bárányodnak ügyét többé farkasra ne bízzad,
Sőt mintentehető karral pusztíts ki hazánkból
Minden farkasokat, hogy boldog nyájad ezentúl
A magyar Albion örvendő mezejébe legelvén,
Néked öröm-hálát zengjen s fejedelme javára
Colchisi gyapjával, hósín hűséggel adózzon.

EXSURGE COR MEUM

Szívem, emelkedjél
Míg ügyed ártatlan,
Légy tántoríthatatlan;
A rossz szerencsének
S rendtlenségének
Pálmát ne engedjél,
Szívem, emelkedjél.

Ne szünj reményleni,
Szélvész után mindég
Kellemetesebb az ég;
Majd ha jól kiderül,
S a bús tenger leül,
Szép lesz rajta menni,
Ne szünj reményleni.

Csak dühösködjetek,
Menyköves fellegek,
Szórjatok lángot, egek,
Mindég nem tartatok,
Majd más csillagzatok
Lenyomják mérgetek,
Csak dühösködjetek.

Reménylek, míg élek,
A nagy lélek nem fél,
Akármint fújjon a szél.
A hab ha rám dül is,
Hajóm elmerül is:
Úszva is reménylek,
Reménylek, míg élek.

Szívem, békével élj,
Mert ha nem tántorog,
Reménységem győzni fog;
Amit sok átkozott
Eszendő nem hozott,
Megád egy perc, ne félj;
Szívem, békével élj!

A SERDÜLŐ BAJUSZHOZ

Ifjú tolla Ámor nyilának,
Serdülő bajusz! idvez légy!
Sok szerelmes csókok párjának
Felibe prémkoszorút tégy;
Míg a finnyás nyári lepkéket
Torzos tarlód el nem inti,
Vagy míg a göndör szőröcskéket
A tél dérral be nem hinti.

Mondja bár a szépség Mómussa,
Hogy ékesnek nem tart senki,
Ne hidd, kis Cupido mókussa,
Csak pelyhed jobban tesszen ki;
Hogy játsz hassanak bűvócskákat
Bársonyában a kellemek,
Majd meglásd, milyen gyöngyszikrákat
Szórnak rád minden szép szemek.

Én is sodrom, de mindhiában,
Zúzos fürtjét a szürkének,
Elhúl ettől a csók szájában
A könnyen ingó hölgykének;
S midőn szeme rezzenéséből
Bóldog jeleket képzelem,
Borzomtól megdobbant szívéből
Akkor reppent a szerelem.

A BÖLCS

Függetlenségében léli a bölcs nagyságot,
S neveti az arany jármós uraságot;
Ő a természetet szabadon vizsgálja,
A képzelt jót, szépet s igazat utálja,
Ő a legnagyobb úr az egész világon,
Felyül ragyog lelke a múlandóságon,
Gyűjt ő kincset, hanem csupán csak magából,
A valóságnak quintessenciájából;
Mert minden vagyonját szép tudományjába
Tartja, s megnemesült szíve jóságába,
Melyet a sors, légyen édes vagy mostoha,
Tőle el nem csalhat, el nem lophat soha.

AZ ÖNNÖNSZERETET

Akik rettenetes Mársnak öllő szava
Dörgésére acél szívvel enyelgenek
A poklok kirohant durva cselédével;
Egymásért nemesül ontani véreket
Készek, bár a halál ércfoga csattog is,
Torkából kiveszik néha barátjokat,
Áttörvén az ezerféle veszélyeken,
A sok bajba került kis nyereség felett,
Gyakran aki kiért halni akar vala,
Azt önnön maga kész vágni ezer felé.
Visszás gerjedelem! hol veheted magad
Egy szívhartya alatt? Úgy van az! úgy van az!
Óh, önnönszeretet! néha ha nyúgszol is,
Felrijjadsz csakugyan, s aki felugrata,
Fusson színed elől, mert te megökleled.
Óh, mit nem követett már ez az átkozott
Bűnnek mételye el? hány birodalmakat
Gyűrt vas térde alá, s hány ezerig való
Roppant városokat ronta s emészte meg!

Sőt míg érte siket lantomat izgatom,
Már hányféle veszélyt szüle csak addig is.
E mindent tehető durva tirannuson
Már sok móddal akart sok nyomorult erő
Bosszút állni, de jaj! múlt el életünk
Inkább, minthogy ezek fegyvere törje meg.
Sok bal vélekedés lomha barátjai
Úgy csálnak bizonyos győzedelem felé
Bennünket, hogy elébb áporodott s hideg
Vérrel fojtjuk el a gerjedelem tüzeit,
S oly megrészegedett szívet ajánlanak,
Mely a jót s gyönyörűt futva kerülje el,
S a rútton s keserűn kapva röhögje ki
A vidám örömet, s a nevető reményt. -
A nyelv is sokezer kárt s bajokat szerez,
Légyek néma tehát? - Vagy hogy az értelem
Sok kétségre vezet: légyek azért buta?
Óh nem, mert ezeket s minden egyéb nemes
Eszközt a kegyes ég úgy ada, hogy velek
Éltünknek meredek vagy köves útjait
Símítnánk, gyönyörű részeiben pedig
Kóstolnánk az öröm drága gyümölcseit.
Így önnönszeretet! téged is a komor
Együgyű hamisan tart csupa ördögi
Mételynek (pedig a durva daróc alá
Bújjon bár, egyedül téged apolgat ott).
Óh nem vagy te az ég átka vagy ostora,
Sem pusztítani való dög, se pokol tüze,
Szent szikrádat azért adta az ég belénk,
Hogy sokféle nemes gerjedezéseket
Gyujts szívünkbe. Csupán csak te igazgatod
A nagy lelkeket a virtusok útjain.
A töled jelesebb tárgyra hevítettet
Átall a nyomorult sírba leszállani,
S később a meredek horpaszain is a
Szikláknak nyomokat törni az ég felé
Nagy tetteivel. Örül a nyomorultakon
Könnyebbíteni, kiben tiszta tüzed lobog,
Mert kedvelli csupán jóba gyönyörködő
Lelkét. A maga jobb volta egyengeti
A műves kezeit, s hasznokat úgy szerez
Embertársainak. Kész ki-ki vállait
A köz terhek alá vetni, ha érezi,
Hogy hasznát veszi majd fáradozásinak.
Minden dolgaiban hív s igaz, akinek
Belső nyugalom célja, s az anyagi
Békesség. Koszorút kössetek, óh jeles
Lánggal gerjedező szűzek! emeljetek
Óltárt! s mirtusokat rakjatok a maga-

Kedvellésnek. Az ő lelke hevíti fel
Érző szíveteket, hogy nemes érdemű
Tárggyal tudja magát s virtusa díszait
Kedveltetni. De majd messze repültök el
Lengő gondolatok. Lássuk, ezen csuda
Két színű s erejű szörnyeteget miként
Pusztíthat szilajon, és ugyan ő maga
Minden jó s gyönyörű célra miként vihet?
Őrzőangyala van mindenikünknek, ez
Kit-kit szívreható hangjaival tanít,
Ő megsúgja, miként kelljen eresztetni
Gyeplűjét s micsodás útra bocsátani.
Nem hágy ő soha el, s bár bedugod füled,
Még ujjával is int, merre keressed a
Jobb ösvényt, s ha bolond tévelyedésedet
Mebántad, kisegít, csak te fogadd szavát.
Erkölcse ő, ha ezen Mentor eszén viszen,
Ember vagy. Kieszen ballag az életed
A nyájas szeretet s a megelégedés
Rózsás sorjai közt, míg ezer esztelent
Önnön kényje cibál a keresett bajok
Vad tüskéje között, s kornyadoz életek
A lelket tagadó barna gyanú alatt.
Téged, bár az egek bóltja leroskad is,
A béhorpadozott föld düledéke közt
Sem rettent meg az ég rád lihegő fia.

EGY GAZDASÁGTANÍTÓ KÖNYVRE

Hasznunkat szívből kívánó drága barátom!
Óh, ki ne kedvelné, hogy gazdáskodni tanítod
Édes nemzetedet? ha ki nem hagynád okosan írt
Munkádból egy fő titkát e nagy tudománynak,
Amely ebből áll, hogy tudjon az ember azokból,
Amikhez még csak nem is ért, pénzt gyűjteni, már ezt
Lám, te tudod, mégis tőlünk titkolni akarnád.
Én ugyan azt mondom, hogy nem lesz gazda azokból,
Akik megveszik illy tetemes hijjával ez írást.

A BOLDOGTALAN

Ki homályos magafelejtésben,
Bús gondok közt bolygó tévelygésben
Úzi nyugtát, mely régen eltűnt:
Az paradicsomától távozott,
Annak még lakhelye is átkozott,
Mert reménye pislogni megszűnt.

Liliomi kényének, kedvének
Elkorhódtak; édes érzésének
Rózsáit a szélvész levágta,
Megelégvésének ibolyáit,
Becsületének zöld borostyánit
Egy kártékony féreg kirágta.

Ti példái a hív barátoknak!
Kik környékét erős honotoknak
Fűszerezitek láthatlanúl,
Violák! nem vidul balzsamtoktól,
Minden gyönyörködtető tárgyaktól
Végbúcsút vett irgalmatlanúl.

Csak az elfelejtett temetőkből,
A szomorú estike gőzőkből
Kornyadoz tövisbokros útján,
Vagy egy példázgató gyászfűzfánál,
Az emlékezet esthajnalánál
Tűnődik örömnapja után.

Elgázolta minden dicsőségét,
Nyerességét és gyönyörűségét,
Közülök nagy harccal kirontott,
Vége szeretetnek, barátságnak,
Bizodalomnak és kívánságnak,
Minden boldogságról lemondott.

A DEBRECENI ELSŐ KALENDÁRIOMBA, MELYBŐL AZ IDŐJÖVENDŐLÉS KIMARADT

Szép idő lesz-e vagy homályos hónap?
Nem nagy országban, de csak egy megyében:
Ily kevésről is nyomosan felelni
Senkise tudna.

Hát az esztendő lefolyása millyen
Változásokkal fog előhaladni?
Mely'k hazug lélek meri azt előre
Sorba leírni?

A boszorkány, a levegői sárkány,
Tátos és tündér, kik az ostobáknak,
A setétbenn ült babonás világban,
Bábjai voltak,

Szent hevétől a szabad értelemnek
Mind elolvadtak, valamint az ablak
Zúzmarából egy hideg éjtszakán nőtt
Cifra virági.

Óh, dicső nemzet! Te! ki hajdanában,
A vitéz korbann, egekig ragyogtál,
A világosság kiderült korában
Éjbe maradnál?

Nem! dehát tőlünk ne reménylj, ne kívánj
Sem csudát, sem hogy kikoholt időkkel
Mégse szűnjünk meg csalogatni a még
Gyenge hitűket.

A nap és hold s a nagy üregbe forgó
Csillagok között bizonyos, hogy egy is
A teremtőtől kiszabott határát
Át nem ugordja.

Hogy tehát a tél, tavasz, a meleg nyár
És az ősz mely'k nap jön elő, s mikor lesz
Hóld világának bizonyos negyedként
Fogyta, telése,

Mint fogyatkoznak meg a hóld vagy a nap
És mikor pontban - ki lehet tanulni
Rendes útjokból. De mivel nem értünk
Így az időhöz:

Vegyük el hasznát mai jó napunknak,
Holnapunk gondját az egekre bízván,
Várjuk el vígan; de azért kezünket
Őszve ne dugjuk!

Társaságunknak ne legyünk heréi,
És ne kívánjuk, hogy élénkbe szórja
Nem velünk együtt keresett vagyonját
A takarékos.

Munka, gondosság! ezek, amik által
Várhatunk vídám napokat napunkra;
S nem szorúlunk a panaszos kenyérért
Más küszöbéhez.

A DEBRECENI KALENDÁRIOM MÁSODIK KIADÁSA ELEIBE

Lám, nem igaz, hogy ama tehetetlen gyermeki korból
Felserdült virgonc ifjú ne szeretne leszállni
Vázparipájáról, mellyen csak az ostoba dajka
Húzavonása szerint, de nem önkényére lovaglott.

Míg vad pusztákon szilajon bolygottak atyáink,
Jó lehetett nekik a tátorján s kákagyökér is;
Már ma pedig, mikor a gyomor és száj íze szelídebb,
Búzakenyér helyett ki bolond óhajtana makkot?

Lépcsőn lépeget e nemesebb célokra teremtett
Állat, az oktanok között, nagy hivatalához
Illő pólca felé. Míg lelke burokba szorongott,
Holmi szerencse- s időmondók félisteni voltak.

A szomorú telet a tavasz elseperé, s ihol a nyár
Érleli már itt-ott jelesebb növevénye gyümölcsét.
Szünjetek hát, óh kertmivelők, az időre kiomlott
Értelmek gyökerét a tél babonáiba fagyalt
Jéggel rakni körül. Zsendül a józan okosság!
Ami csak árnyékoz, takarítgassátok előle!

NYÁRI ESTI DAL

Halkkal ingó lanyha pára!
Szálldogáló harmatok!
Kis furuglyám lágy szavára
Tiszta hangot adjatok;
Lengd be véle gyenge szellet
Sík mezőnk határait,
A juhász a nyájja mellett
Hadd fülelje sorjait.

Míg az estve bíborozza
A lement nap hajnalát,
Míg az éjj becsillagozza
Széttérítve fátyolát:
Addig a menny földre hinti
Balzsamának harmatit,
S új erővel áldva inti
Új öröme állatit.

A mocsáros nép kuruttyol,
Prüccsög a sok kis bogár,
Réce hápog, fűj palattyol,
Hangicsál egy kis madár.
Jó napunkat felcserélő
Édes esti hajnalom!
Téged áld e tenger élő,
Téged áld e kis dalom.

Harmatoddal részegülve
A virággal tarka rét,
Hímje nővel egyesülve
Néked ontja fűszerét.
A nap éles fényre süllyén
Minthogy úntig szenvedett
A kaszás, a szűre ujján
Alva tisztel tégedet.

Óh, palolj rá, csendes este,
Nyugtató lehelletet,
Hogy törődött vére, teste
Újra nyerjen életet.
Szállj le rám is sátorozva,
Szenderítő nyugalom;
Közbe-közbe szunnyadozva
Csendesedj le, kis dalom.

AGGODALOM

Virágzásom idejében
Akármerre kerültem,
A természet nagy kertjében
Minden nyitott körültem;
Minden újult, éledett,
Minden örvendeztetett.

Héj de már hogy meghervadtam,
Ha lehajtom fejemet,
Azt súgja a föld alattam,
Hogy maholnap eltemet.
Sorsom így ha képzelem,
Elgyalít a félelem.

De ha nézem a temérdek
Csillagokkal tölt eget
És tanácsot tölle kérdek;
Ő magához integet,
Hol kinyílvá tölthetem
Újra munkás életem.

Lelkem azt örülve látja
És repülne hirtelen;
Csak az fáj, hogy test barátja
Tölle válni kénytelen;
Ő a világi sok bajt
Únva nyugalmat óhajt.

A KELLETEKORÁN JÖTT CSENDES ESŐHÖZ

Óh hozott Isten gyönyörű esőcske!
Héj be jókor jössz, ihol a reménység
Már is elkezdett vala csüggedezni
Gyenge hitünkben.

Már az ég boltját sikertelen ércnek
Képzelnék; a fő hegye, minthogy onnan
Harmatot nem nyert, szomorún elaszva
Mind lekonyúla.

Fellegek helyett, levegőnket a por
Ögyelíté fel, hogy az útnak
Mind szemét-száját bekeverje piszkos
Rajzolatokkal.

Jókor értél hát kis esőcske, látod
Mennyi sínlődöt hozol új erőre.
És ki nem dicsér? csak az, aki búzát
Vett nyereségre.

Ő gyaláz, mert a gabonának árrát
Megtöröd, s amit beszédett, nyakán vész.
Add Uram! hogy rádohosodjon; a nép
Rá ne szoruljon.

Ess tehát kedves kis eső! locsolgasd
A megijjedt nép sanyarú vetését!
Hallod! áldottnak nevez a szegénység:
Ess, kis eső, ess!

EGY ASTRONOMIAI ÉRTEKEZÉS UTÁN

Hogy forog-é földünk? azt kérdeni már ma nem illik.
Azt inkább illik kérdeni: merre forog?
Ennekelötte kik azt csak előre forogni gyaníták,
Most azt vallják, hogy visszafelé csavarog.
Még úgy lenne bajos, ha megállana, mégpedig éppen
Egy szemfényt vesztő éjtszaka állana meg:
Minthogy az ész vaksága pokol; s örök élte csak ott van,
Hol neki mennyei fény tiszta világa ragyog.

A PERZSA FEJEDELEM

Egy bölcs perzsa fejedelem olykor-olykor magában
Méllyen szokott gondolkodni kertre nyílt ablakában.
Egykor ilyen állapotban töltvén el egész napot,
Naplement tájban magához rendeli a főpapot.
Világosítást kívánok, úgymond, némely isteni
Titkok felől, amelyeket nem tudok megfejtani.
A főpap magát előtte illendően meghajtotta,
A szultán pedig elkezdett beszédét így folytatta:

SZULTÁN

Igaz-é, amit Istenről mond az ő profétája,
Hogy ő csak a jót szereti és a gonoszt utálja?

FŐPAP

Az ő szentsége kútfeje ezen nagy igazságnak;
Őhozzá még árnyéka se férhet a hamisságnak.

SZULTÁN

Igaz-é, hogy a mi hitünk sorsosít tartja jóknak,
Akik velünk ellenkeznek, azokat gonoszoknak?

FŐPAP

Úgy van! valakik nem hisznek az ő prófétájába,
Nem mehetnek bé mennyei szép Paradicsomába.

SZULTÁN

Hát az igaz-é, hogy oly nagy hatalmú akaratja,
Hogy mindazt, valami néki nem tetszik, elronthatja?

FŐPAP

Óh, felséges szultán! ezek mind olyan igazságok,
Mellyekről a menny, föld, tenger örökös bizonyságok.

SZULTÁN

Jól van! hogyha tehát amit akar, azt megteheti;
A hitetleneket pedig, mint mondád, nem szereti:
Miért nem törli el őket? ezen nehézségemet
Fejtsd meg; - de vigyázz, meg ne csalj, meg ne bántsд Istenemet.

FŐPAP

Hogy e fontos kérdésedre nyomosan felelhessek,
Engedd meg, uram! hogy tőled én is egyet kérddhessek.

SZULTÁN

Halljam!

FŐPAP

Az ott ékeskedő virágok seregében
Melyiknek van elsősege felséged tetszésében?

SZULTÁN

Annak, mely amott pompázik deli méltóságában,
Nagy meglelégedésem van színében és szagában.

FŐPAP

Mit felelne rá felséged, ha kérdené valaki,
Hogy a többit átaljában miért nem hányatja ki?

SZULTÁN

E nevetséges kérdésre a' volna feleletem:
Azért, mert a kedves mellett a többit is szeretem;
És mi adna elsőséget kellemetességének,
Ha körülte vetélkedő szépségek nem lennének?

FŐPAP

Így tehát maga felséged megfelelt én helyettem,
Mivel a Mindenhatóról én is azt felelhetem:
Ő azokat kedvelli, kik vallásunkat követik,
De a többit is irgalmas szemei szenvedhetik;
Sőt azokat csak azért is meghagyja bölcsessége,
Hogy köztök jobban kitessen vallásunk dicsősége.

SZULTÁN

Úgy van-é az, amint szóllasz? Isten jámbor szolgája!

FŐPAP

Úgy van, uram! tőle hozta szentséges prófétája.

SZULTÁN

Parancsolom tehát, menten főtörvénynek íródjon:
Minden vallás országomban tiszteletbe tartódjon.

KI A BÓLDOG?

Bóldog, ki fákat ültet, ólt
Ifjú legény korában,
Oszmán azokra gondja vólt,
Hogy nőjjenek bujábban,
Hernyó, bogár ne bántsa,
Nyúl, kecske meg ne hántsa.

Kivált ha nem róvják azért,
Hogy a kéménnye füstöl,
Dézmát nem ad, se taxabért,
Nem tarthat a becsűstől,
Nem korhelyes, se kényes,
Be bóldog egy legény ez.

Amely leányzó nem hever
Virága szép korában,
De sütni, főzni, varrni szer,
S nem módiz a ruhában,
Vidám, eszes, serény, jó,
Be bóldog egy leányzó.

Midőn az ilyen bóldogok
Egymás eránt hevülnek,
Azon az égiek magok
Előre már örülnek,
Látván, hogy a teremtés
Itt is lehet szerencsés.

Tisztán verő jó szíveket
Egymással egyesítik,
Szeplőtelen hűségeket
Áldással ékesítik.
Úgy-é bizony, hogy e' már
Valóba bóldog egy pár.

Ők a világi terheket
Fogódzva hordogatják,
A homlokon gyűlt cseppeket
Csókkal leszárogatják;
Gyűl a gyerek, de nő is,
Gyűl a segítgető is.

Már a fiú az ölyvöket
Riasztja a csibéktől,
Csergetve a gyümölcsöket
Megőrzi a verébtől,
A fára már fel is mász,
Anyjának ért epert ráz.

A kisleány már enni hint
A tyúknak és rucának,
De csakhamar bé-bétekint
S nagyot visít anyjának:
Jöjjön ki! a kakassa
A tyúkot eltapossa.

Mindennemű szükségeket
A szorgalom beszerzi,
Rakásra gyűlt élelmeket
A gondos ész megőrzi,
Szintúgy dologho' nyúlnak
A gyermekek, s tanulnak.

A jó szülői nyomdokon
Hogy ékesen nyitának,
A jól nevelt leányokon
Minden szemek kapának.
Elhordta a szerencse,
Már mindenik menyecske.

Három fiok kinőtt: eme'
Törvénytudó, ama' pap,
Egynek vitézi érdeme
Véres jutalmakon kap.
Csak egy maradt a háznál,
Az ősi gazdaságnál.

Jó kis segítő is került
Menyűl a jó anyának,
Hordozni a nagyobbra gyűlt
Terhét a ház bajának.
Gondos, serény, eszes, jó,
Napához úgy hasonló.

Gyakorta a két öszveült
Szépen megért öregnek
Körülte már a kertbe gyűlt
Másod rajok csevegnek.
Egyik csapat cicázik,
Egy báboz, egy cocózik.

Némely'k após combjára ül,
Némely'k alatta bújkál,
Kis lyány kereng anyós körül,
Egy a fején babirkál.
Igy múlat olykor-olykor
A kétszeres gyerekkor.

Egy kis legény a fára mász,
Keres gyümölcs puháját,
Vagy elterült ponyvára ráz,
S megrakva inge alját,
Hogy kedveket találja,
A véneket kínálja.

Héj! mond após, midőn kezem
E fákat óltogatta,
Egy vén dudás, emlékezem
Biz erre, mondogatta:
Hogy bóldog, aki fába
Ólt kis legény korába.

MUNDUS VULT DECIPI, DECIPIATUR ERGO

Hogy Megváltónk eleget tett
S itt lent mindent elvégezett;
Amit vállalt ő magára
Az emberiség javára.

Míg kimutatná Atyjának
Érdemét áldozatjának,
Mint jól nevelt fiaira
Ezt bízta tanítványira:

Ti majd széllyel oszoljatok
S minden népet tanítsatok,
Az isteni tiszteletre
És kölcsönös szeretetre;

De hát az ördögök feje, -
Midőn megtörvén ereje,
És minden hatalma itt fent
Örökre poklába lement. -

Szolgálatjában felhízott
Tanítványaira mit bizott?:
A felső sor foglalatja -
Deák nyelven azt mutatja.

Az az, minthogy a tudatlan
Nép setétben örömet van:
Azt vakítani is örökké
Tegyék kötelességekké.

Hogy csak ötet s őket félje,
A tisztán nézőt gyűlölje, -
Nem kell hát sokat vizsgálni,
Igen könnyű kitalálni,

Kik Jézus tanítványai
És kik Belzebub szolgái,
Amazok mindent tanítanak,
Ezek meg mindent vakítanak.

KALENDÁRIOM MAGYARÁZATJA UTÁN SERKENT GONDOLATOK

Gergely pápa az időnek
Baján úgy segíthetett,
Hogy tízet egy esztendőnek
Napjából számkivetett;
Ha ez így menne sorba,
Hány idő lenne csorba?

Ha éltemen végignézek,
Csak elijjedek tőle
Magam is, hogy mennyi tízek
Esnének ki belőle,
Mellyek e jó hazának
Hasznára nem valának.

Hanem azzal mégis végre
Magamat megnyugtatom,
Hogy a közös segítségre
Vólt mindég akaratom;
Ha mikor nem kellettem,
Én arról nem tehettem.

De tudtam mindég érzeni,
Hogy kellene igazán
És haszonnal segíteni
E bajban forgó hazán;
S ha többet nem tehettem,
Legalább kesergettem.

Használtam is, megesmérem,
Mikor hogy tölt, ha kellett,
Buzgott is és folyt is vérem
Érdemes hazám mellett;
Hogy ennyit is tehettem,
Boldogságom érzettem.

Olykor, midőn a felkentek
Helikon tetejére
Zengedezni lanttal mentek
Nyelvünk dicséretére,
Én kenetlen, dudában
Dícsértem a pusztában.

Ha más hazánk oltárára
Ökröt vagy bakot vágott,
Áldozatul tettem arra
Én is egy-két virágot;
S hogy többet nem tehettem,
Rá csillagot festettem.

Többre nem is számlálhatom
Éltem arany számait,
De majd ha megtalálhatom
A nagy titok kulcsait,
Újra nyíló életem
Hasznosabban tölthetem.

VÉGBÚCSÚ

Elunván már várakozni
A világ jobbúlásán,
S haszontalan gondolkozni
A szív titkos forgásán,
Szegény testem bár nem ohajt
Jó lelkétől elesni,
De ez órá keveset hajt,
S jobb hazát megy keresni.
Barátim! kik türhetétek,
Elnézhén sok hibámat,
És édessé tehetétek
Sok keserű órámat,
Én a kétség nagy kárpitját
Ímé már elérhettem,
Mellynek eddig titkos nyitját
Ésszel fel nem érhettem,
Már ajtaja felén vagyok,
Már küszöbén lépek bé,
S íme mindent idehagyok,
Csak titeket veszlek bé.

[A MAGAHITT KALMÁR]

Egyszer hol vólt, hol nem vólt, vólt egy török város,
Nagy város vólt, és benne vólt sok gazdag áros.
Egy ifjú kereskedő ezeknek sorában,
Leginkább szembetűnő vólt csinos bóltjában.
Hogy ötet a szerencse szépen megáldotta,
Ő azt saját eszének tulajdonította,
Azért ez írást tevő bóltja címerének:
Semmi sem hág elébe a férjfi eszének.
Egy reggel négy szerecsen egy kengyelfutóval
Megáll a bóltja előtt egy kézi hintóval.
Kinyílik az ajtaja, s belölte kilebben
Egy fátyolos kisasszony pompás öltözetben.
Megkérdezi az urat kengyelfutójával,
Ha szólhat-é szabadon egyedül magával.
Ez kiküldi cselédjét felelet helyébe
S bevezeti a dámát bóltja közepébe.
Ekkor a hölgy fátyolát felhajtja kevélyen,
S így szól: Nézze meg az úr gondosan személlyem,
Lát-e forradást avvagy himlőhelyet képemben,
Horpadást az óromon, hályogot szememben?
Feketék-é fogaim, és az ajakamban
Vesz-é észre hasadást s golyvát a nyakamban?

Semmit sem felelhetett az ifju ezekre,
Megmeredten bámula a látott szépségekre.
Mondja hát a hölgy tovább, mejjét kitakarva:
Tapints, nem vendég-mejj van-e ide varrva?
Vizsgálja meg oldalam, leli-e ferdének?
Nézzen végig lábamon, látja-e görbének?
A bölcs ifjú nem győzvén annyi sok szépséget,
Bámulni és imádni, hol fázott, hol égett.
Elfogódott mejjéből, végre így szólhatva:
Kedves angyal, azokat reád ki foghatta?
Édesatyám az, úgymond, aki velem így bánt,
Tőlem mindent elijeszt, nem tudom, kinek szánt.
Már most a' peng ajakán minden vén banyának,
Nincs egy ép tagja is a bíró leányának.
Ezeket én az úrnak kinyilatkoztattam,
Mert érdemes nevének szép hírét hallottam.
Azzal gyorsan ellebbent orcáját befedve,
Hagyván a bölcs ifjút félig merevedve.
Portékái helyébe ez a szájátátott,
Csak szép szemet, szép mejjet, szép lábikrát látott.
Nincs sem éte, sem ita, éjszaka sincs nyugta,
A szépségek szépsége szívét úgy elfogta.
Mihez fogjon? nem bizik tulajdon eszéhez,
Tanács-kérdeni megy hát egy jó emberéhez.
Kérde tőle, hogy fejét merje-e rávetni,
A főbíró leányát magának kéretni.
Merhet'd biz azt, barátom, nagy bizodalommal;
Mond az, de nem vagy bolond, hogy vétkezz majommal.
Már te azzal ne gondoldj, felel ez begyessen,
Bár hadd legyen ő majom, csak enyém lehessen.
Ha az nem baj, mond amaz, nincs miért mulassunk,
Készülj hamar, hogy még ma kézfogót lakhassunk.
Bőriből majd kipattan a szerelmes kalmár,
Elszalad, meg ott terem, merő cifra báb már.
Barátja is öltözvén csinosabb ruhába,
Megindulnak s mennek a bíró udvarába.
Sugnak a belső szolga fülébe, kezébe,
S az őket bejelenti azon hevenyébe,
És kijövén illendő módon bebocsátja,
Mondván, éppen maga van és szívesen látja.
Hálálkodások után mindent előhoznak,
Amiből jól kitessen, miért fáradoznak.
Szóll a bíró: Az urat már régen esmérem
Jó hírében, nevében, azért arra kérem,
Előre meggondolja műbe vett lépését,
Hogy osztán meg ne bánja férebiccenését,
Lépésemet, felel ez, mindig meggondoltam,
Állhatatos szándokom most is, amit szóltam.
Ha hát, mond az, úgy tetszik a nagy prófétának,

Hogy fiam tagja légy e szép familiának,
Mivel nyugtatsz meg engem, s mi bírságát adnád,
Szerelmes gyermekemet, hogyha cserbe hagynád.
Mivel a fiatal ész hirtelen habozhat,
És az ifjak szerelme hamar megváltozhat.
Az ifjúban hevesen felbuzdulván a vér,
Hűsége zálogául ezer aranyt ígér.
Jól vagyon részemről is, feleli a bíró,
Kötelezőben annyit tegyen fel az író.
Azzal csenget s a hites jegyzőket hivatja,
És a két kötelező levélt megiratja.
Mivel mégis az ifjú szép koncát féltette,
Az egybekelés napját nagyon siettette.
Végtére is a bíró hat napot javallott,
Melyre ráállott, ámbár annyit is sokallott.
Szokás ellen a bírót arra is rávette,
Hogy szerelmes mátkáját másnap megnézhetze.
Jaj, de ki írhatná le, mi lelte, mivé lett,
Hogy szörnyeteget látott a várt angyal helyett.
Egy fő-formán egyik szem félig kidüllyedve,
A másik golyó nélkül annyira süppedve,
Órr helyét egy fekete tafota pótolja,
Nyúlajak közt orcáját egy-két fog kitolja.
Amely két domb Édenné teszi a szűz mejjet,
Éppen a füle tövéen nőtt egy azok helyett.
Egy lapocka fellyebb áll, púpos egyik oldal,
A másik ki van tömve mesterséges fölttal.
Csámpások a lábszárok, kétfelé kaszálnak,
Szárak karján az ujjak görbe-gurbán állnak.
Egy-két szó után, melyre a leány sipogva
Válaszolt, a vőlegény elment tántorogva
S hogy nagyeszű létére illy csapás érhetne,
Félig megkábult fejét búnak eresztette.
Midőn így mélyly gondok közt gyötrődik magába,
Egy virgonc hölgy bepattan nevetve bóltjába,
Kiván sok jó szerencsét az új házassághoz,
S az irigylésre méltó szép atyafisághoz.
Jaj, mond amaz, ki hinné, hogy míg a föld hátán
Élő angyal képében járhatna a Sátán!
Avvagy nem te voltál-é, ki megbolondított,
S minden igaz ok nélkül pokolba taszított?
Felel az: Ne ok nélkül vegye azt magára,
Mert én csak azt akartam kitenni próbára,
Hogy igaz-é értelme bóltja cimerének,
És mennyi ereje van a férjfi eszének.
De látom, hogy az úré olly csekély lábon jár,
Hogy azt bóltcímerének tenni valóban kár.
Hanem ha az ur baja ollyan igen szörnyű,
Azon bizony az észnek segíteni könnyű.

Segítsen hát angyalom, mind éltem, mind holtom
Kezében van, jutalma légyen fele bóltom.
Ezt kiáltván a szegény kalmár megölelte
A szép leányt, az pedig neki azt felelte:
Megcselekszem, ha az úr címerét levészi,
S annak helyébe ezt az okosabbat teszi:
Mindeneken felyül jár az asszonyi elme,
Nem hasonlíthat ahhoz a férfifi értelme.
Megigéri a kalmár, ez hát tanácsolja,
Hogyha tudja, hol van a cigányok kunyhója,
Ott keressen segítő társakat magának,
Jó áldomást igérvén az öreg vajdának,
Hogy majd az öszvekelés kiszabott napjára
Egész rajjal menjen a bíró udvarára.
Nagy hálálkodva adja jelét örömöknek
Felmagasztaltatásán szerelmes véröknek.
Többit az okos vajda ki tudja csinálni,
Csakhogy nem kell tőlle az áldomást sajnálni.
Könnyű volt erre venni az elbódult kalmárt,
A tanácsolt dologban még akkor nap eljárt.

*

Felviradván az öszvekelésnek napjára,
A cigányság felgyült a bíró udvarára.
Örömökben elkezdett fel s alá ugrálni,
Cigánykereket hányni, s rókatáncot járni.
A szokatlan zaj jutván a bíró fülébe,
Parancsolja, hogy vigyék a vajdát elébe.
Hát ti sok gazemberek, ugymond, mit akartok,
És éppen ma, amidőn én mennyegzőt tartok.
Jaj! feleli a vajda, éppen azért jöttünk,
Hogy ez az öröm napja tudva van előttünk,
Amely uraságoddal öszveket bennünket,
Ajh ne utálja hát meg mély tiszteletünket.
Még énvelem kötődjön öszve egy ebfajta!
Mond a bíró. Biz' csak megbolondultál, vajda.
Uram, felel a vajda, a vőlegény vérünk,
Ne vegye hát rossz néven, az Istenre kérünk,
Hogy e szerencsén való szörnyű örömében
Nem férhet egy rajkó is a maga bőrében.
A vőlegény véretek, felkiált tüzesen
Bíró uram, a hóhér hogy meghömpölygessen,
Hogy mered azt, gazember, szádon kibocsátni,
Kivel komázol, mindjárt meg fogod most látni.
Jaj, hebegi a vajda, a Próféta mentse
Legszegényebb szolgáját, hogy ez a szerencse
Még átkot ne borítson nyomorúlt rajomra,
De én, uram, esküszöm göndör szakállamra,
Hogy a jövődő veje, tudja a nagy Alla,

Szintén ilyen vajda vólt, mint ihol magam la.
De őtet egy nagy kalmár még purgyé korába
Elvitte, s úgy nevelte a maga házába.
Szólna még, de a bíró tovább nem állhatja,
S udvarából az egész csürhét kihajtatja.
Egy csauszával pedig hivatja a kalmárt.
Ki szegény hajnal ólta hegyes tövissen járt.
Kérdi tőlle, hogy-hogy mert sült cigány léttére
Kácsingózni egy bíró leánya kezére.
Én uram, feleli az szép illendőséggel,
Az úr házához éppen nem jöttem oly véggel,
Hogy azt akarmely részben vagy megkisebbitsem,
Vagy pedig hogy általa magam nemesítsem.
A szép erkölcsben tartom én a nemességet,
Melyre a szorgalom ad nagyobb dicsősséget.
De a familiámról nem adhatok számot,
Mert sohasem esmertem atyámat, anyámat.
Hanem egy becsülletes háznál neveltettem,
Tisztességesen míg csak szárnyamra nem keltem.
Az mind igazság lehet, a bíró belészóll,
De ha maga nem tudja, bezzeg tudom én jól,
Híres neves nemzete hogy hol telepedjen,
Ha házasodni akar, hát ott kereskedjen.
Én házamat nem csúfítom egy cigánylegénnyel,
A kötelezést, ha tetszik, keresse törvénnyel.
Oh felöllem, mond amaz, olyat hogy gondolna,
Hogy tudva illy szemtelen lépést tettem volna.
De ha el kell esmernem gyász sorsát nememnek,
Kérem, uram, kedvezzen a becsültemnek.
Felel az: Hogy a szennyből rám is ne ragadjon,
Gondom lesz rá, hogy minden titokban maradjon.
Szörnyen rá is parancsolt a cigányvajdára,
Hogyha éltének örül, zárt vessen szájára.
Igy szabadulhata meg a megszorúlt kalmár,
De hát szabadítóját, hol találja fel már?
Ő ugyan a címerét mindjárt levétette,
S helyette az ajánlott sorokat tétette.
De a leány nem jelent, s ki kellett fáradni
A jó szerelmesnek, míg rá tudott akadni.

-&-